

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

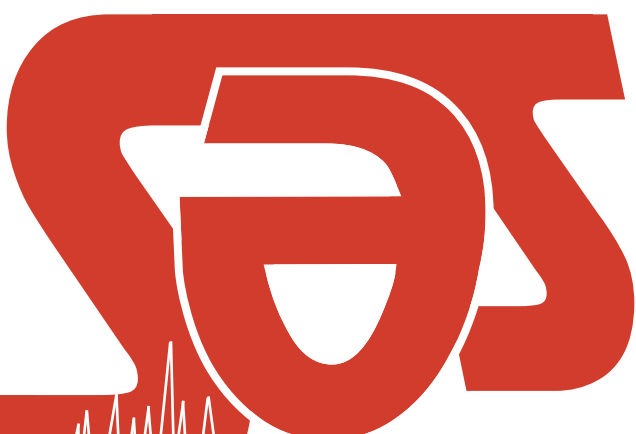

№ 149 (7074)

Parlament seçkiləri növbəti tarixi hadisə olacaq

4

20 avqust 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Putini Azərbaycana gətirən səbəb

2

Rusiya mətbuatı Moskva ilə Bakı arasında münasibətləri "çox pragmatik" adlandırır

Sülhə əngəl olan SİYASİ RİYAKARLIQ

"COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizə olan böyük etimadın nəticəsidir"

9

Piter Mixalko ortaqlarını ifşa etdi

9

Harada köməyə ehtiyac varsa, Azərbaycan oradadır

11

5

Toyda da, yasda da zəhərlənirik: bəlkə yeməyək?..

13

Qarabağın inciləri: Şuşanın pasportu Üzeyir bəy

15

Rusiya prezidenti Vladimir Putin ilin əvvəlindən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevlə üçüncü təkbətək görüşü keçirmək üçün Azərbaycana dövlət səfərinə gəlib. Üstəlik, Rusiya lideri sonuncu dəfə 2018-ci ilin sentyabrında Bakıda olub. O vaxtdan bəri Cənubi Qafqazda çox şey dəyişib, lakin görünür, bu, Moskva ilə Bakı arasındakı münasibətlərə xeyir gətirib. Rusiya və Azərbaycanın dövlət başçıları arasında sonuncu təkbətək danışıqlar iyul ayında ŞƏT-in Astanada keçirilən sammitində baş tutub. Bundan başqa, İlham Əliyev aprel ayında, rus sülhməramlılarının Qarabağdan çıxarılmasının başlanmasından az sonra və Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin iştirakı ilə tikilən BAM-ın ildönümü üçün aprel ayında Moskvaya səfər edib. Danışıqların əsas mövzuları ənənəvi olaraq ticarət və nəqliyyat əməkdaşlığının inkişafı, Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik, o cümlədən Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli olub.

Əlbəttə, bütün bunlardan sonra Putinin Azərbaycana səfəri istisna deyildi. Xüsusən də Moskva Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşmasına yardım etməyə davam etməyə hazırdır. O, əsas vəzifələri sülh müqaviləsinin imzalanması, Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin delimitasiyası və demarkasiyası prosesinin təşviqi, 2020-ci ildə ən yüksək səviyyədə əldə edilmiş üçtərəfli razılaşmalar əsasında regionda nəqliyyat, logistika və iqtisadi əlaqələrin blokunun açılması kimi görməkdə davam edir. Moskva üçün kommunikasiyaların açılması və regional təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, o cümlədən şəxsi mənfəət baxımından vacibdir. Beləliklə, Rusiya hakimiyyəti ümid edir ki, Şimal-Cənub marşrutu nəinki Yaxın Şərq bazarlarına əlavə çıxışa çevriləcək, həm də Süveyş kanalından keçən dəniz yolundan daha cəlbedici olacaq.

Maraqlıdır ki, bu gün Azərbaycanla Rusiya arasında ümumiyyətlə heç bir problem görünmür. Prezident İlham Əliyevin sözlərinə görə, gündəmdə çoxlu mövzular var, lakin "Rusiya ilə ikitərəfli münasibətlərdə həllini tələb edən məsələlər sadəcə olaraq artıq xeyli müddətdir yoxdur". Xüsusən də, çox-

Putini Azərbaycana gətirən səbəb

Rusiya mətbuatı Moskva ilə Bakı arasında münasibətləri "çox pragmatik" adlandırır

dankı problemlər "qarşılıqlı anlaşma, qarşılıqlı hörmət əsasında, qarşılıqlı maraqlar nəzərə alınmaqla və xalqlarımız arasında çoxxəsrlik münasibətlərin tarixi nəzərə alınmaqla" həllini tapıb", - deyər Azərbaycan lideri iyul ayında TASS-a verdiyi müsahibəsində bildirib. Bir ay əvvəl Putin iki ölkənin hakimiyyət orqanları arasında qarşılıqlı əlaqəni "uğurlu, etibarlı və çox pragmatik" kimi qiymətləndirmişdi. O, hesab edir ki, Bakı dövletlərarası münasibətləri qarşılıqlı maraq və bir-birinə müəyyən simpatiya əsasında qurmaq istəyir.

Azərbaycanlı politoloq İlqar Vəlizadə hesab edir ki, Moskva ilə Bakı arasında münasibətlər inkişafın ən yüksək nöqtəsindədir. "Tərəflərin strateji müttəfiqliklərini gücləndirəcək bəzi sənədlər imzalayacağını güman

etmək olar. Eyni zamanda, ən çox diqqəti Şimal-Cənub layihəsi cəlb edir. Aprel ayında Moskvaya səfəri zamanı Əliyev artıq logistika sektorunda bəzi mühüm qərarlar barədə danışıb. Onların Bakıda ictimaiyyətə təqdim edəcəyini istisna etmək olmaz", - deyər ekspert bildirib. Vəlizadənin sözlərinə görə, ölkələr arasında iqtisadi əlaqələr fəal inkişaf edir. 2023-cü ildə ticarət dövriyyəsi 4,3 milyard dollara yaxın olub, lakin potensial daha böyükdür.

Bu arada...

Ümumilikdə Cənubi Qafqazda münasibətlər son dərəcə mürəkkəb olaraq qalır. Xüsusilə, Moskva ilə Bakı arasında dialoqun inkişafı ən azı Moskva ilə İrəvan arasında

onun durğunluğu fonunda baş verir. Məsələn, Putinin Əliyevlə görüşündən bir qədər əvvəl Rusiya hökuməti 8-ci sinif üçün erməni tarixi dərsliyini tənqid edib. Rusiya tərəfinin xoşuna gəlmirdi ki, fəsillərdən biri 19-cu əsrin birinci yarısında Rusiya imperiyası ilə İran arasında müharibənin başa çatmasını təsvir edən "Şərqi Ermənistanın zorla Rusiyaya birləşdirilməsi" adlanır.

Moskvada deyirlər ki, "İndiki Ermənistanın formalaşmasında Rusiya imperiyasının, daha sonra SSRİ və Rusiyanın xüsusi rolunu şübhə altına almaq hamıya məlum olan faktlara qarşı çıxmaq deməkdir". Eyni zamanda, Rusiya hakimiyyəti belə bir dərsliyin meydana çıxmasını ümumi tarixi "Qərb təbliğatının və siyasi mühəndisliyinin ən yaxşı ənənələrində" yenidən yazmaq üçün "daha bir həyasız cəhd" ilə əlaqələndirib. Ermənistanın Təhsil Nazirliyi kitabı yenidən yazmağa söz verib.

Bununla belə, rusiyalı qafqazşünas alim Vadim Muxanov xatırladı ki, Moskvanın tarix dərsliyinə iradları var: "Rusiya bəzi iqtisadi və siyasi səbəblərdən bunu xatırlamağa üstünlük verirdi. Əksinə, İrəvanın Moskva ilə böyük problemləri var". Eyni zamanda, Qafqaz üzrə eksperti Azərbaycanın strateji müttəfiq statusuna yüksəldilməsinin vaxtı çatdığına inanır. "İndi biz ancaq Moskva ilə Bakı arasında mehriban qonşuluqdan danışa bilərik. Ola bilsin ki, gələcəkdə tərəflər daha bir neçə sənəd imzalayanda bu, bir az da təkmilləşdiriləcək", - ekspert hesab edir. Muxanovun sözlərinə görə, Rusiyanın Azərbaycan və Ermənistan münasibətinin dəyişməsi ilk növbədə onun hazırda regionda oynadığı rolla bağlıdır. "Bu gün Moskvanın əsas prioriteti Ukraynadır. Digər oyunçu-

lar bundan yararlanmaq qərarına gəlib və Cənubi Qafqazda səylərini gücləndiriblər. Qarşımızda Qara dəniz-Xəzər qövsü var. Və başqa regionda vəziyyətin keyfiyyətə dəyişməsi Rusiyanın buradakı mövqeyinə dərhal keyfiyyətə təsir edəcək", - Muxanov yekunlaşdırıb.

Səfərin növbəti günü...

Avqustun 19-da Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin Fəxri xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad edib, məzarı önünə əklil qoyub. Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi anılıb, məzarı üzərinə gül dəstələri düzülüb.

Rusiya Federasiyasının Prezidenti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib, şəhidlərin xatirəsini anaraq "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə əklil qoyub.

Ardı Səh. 3

Əvvəli Səh. 2

Azərbaycan Respublikasında dövlət səfərində olan Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin rəsmi qarşılanma mərasimi olub. Hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı meydanda Rusiya Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülüb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putini qarşılayıb. Rusiya Federasiyasının və Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirilib.

"Biz ölkələrimiz arasında qarşılıqlı fəaliyyətin səviyyəsindən çox məmnunluq". Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə məhdud tərkibdə keçirilən görüşdə söyləyib. Dövlətimizin başçısı bildirib ki, biz ölkələrimiz arasında qarşılıqlı fəaliyyətin səviyyəsindən çox məmnunluq: "2022-ci ilin fevralında imzaladığımız müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə uğurla yerinə yetirilir, həm siyasi, həm də iqtisadi sahədə çox müsbət dinamika, yaxşı rəqəmlər görürük. Əlbəttə, həm energetika, həm də nəqliyyat sahələrində əməkdaşlıq edirik, humanitar əlaqələrə, həmçinin bir çox digər sahələrə xüsusi diqqət yetiririk".

Prezident İlham Əliyev əmin olduğunu bildirib ki, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana hazırkı dövlət səfəri ikitərəfli münasibətlər üçün faydalı olacaq: "Bu gün gündəlikdə duran məsələləri bir daha müzakirə edəcəyik. Əminəm ki, səfər həm Sizin, həm də münasibətlərimiz üçün xoş olacaq".

"Azərbaycan ilə Rusiya arasında qarşı-

Putini Azərbaycana gətirən səbəb

Rusiya mətbuatı Moskva ilə Bakı arasında münasibətləri "çox pragmatik" adlandırıb

dıq və ölkələrimiz arasında münasibətlərin - dostlar, qonşular və müttəfiqlər arasında münasibətlərin necə inkişaf etməsindən məmnunluq ifadə etdik. Bütün sahələrdə müsbət dinamika görürük. Nümayəndə heyətlərimizin tərkibi də bunu çox əyani şəkildə göstərir. Yəni, həqiqətən də müzakirə, qarşılıqlı fəaliyyət üçün çoxlu mövzular var və bizim qarşılıqlı fəaliyyətimizin əhatə dairəsi ildən-ilə genişlənir. Biz bütün sahələrdə qarşılıqlı fəaliyyətimizi gücləndirmək əzmindəyik. Əminəm ki, Sizin səfəriniz ölkələrimizi və xalqlarımızı bir-birinə daha da yaxınlaşdırmaq istiqamətində növbəti mühüm addım olacaq".

Geniş tərkibdə iş Bakı və Moskvaya ən yaxın perspektivdə addımları müəyyən etmək imkanı verir. Bu barədə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə geniş tərkibdə görüşdə bildirib. Rusiya Prezidenti qeyd edib: "Bu yaxın-

lıqlı müttəfiqlik fəaliyyəti haqqında Bəyannamə uğurla yerinə yetirilir". Bu barədə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə məhdud tərkibdə keçirilən görüşdə bildirib. Rusiyanın dövlət başçısı vurğulayıb: "Münasibətlərimiz hələ 2022-ci ilin əvvəlində Sizinlə imzaladığımız Bəyannamə əsasında inkişaf edir, uğurla yerinə yetirilir və Sizin bu ilin aprelində Moskvaya səfəriniz zamanı ikitərəfli münasibətlərimizin inkişafına yaxşı təkan verilib. İqtisadi-ticarəti əlaqələr uğurla inkişaf edir".

larda - 10 gün əvvəl hökumətlərarası komissiyanın iclasında münasibətlərimizin inkişaf etdiyi bildirildi. Amma, sadəcə, bildirilmədi, həm də qeyd olundu ki, biz 2022-ci ilin müvafiq bəyannaməsinə uyğun olan və Sizin cari ilin aprelində səfəriniz zamanı əldə edilmiş razılaşmaları tam həcmdə yerinə yetiririk. Belə geniş tərkibdə iş ən yaxın perspektivdə addımları müəyyən etmək imkanı verir".

Avqustun 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Daha sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin avqustun 19-da Bakıda Müqəddəs Mürdəşyan Zənənlər Kafedralında olublar.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana dövlət səfəri ikitərəfli münasibətlər üçün müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Bu sözləri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Prezidenti Vladimir Putinlə geniş tərkibdə görüşdə söyləyib. Dövlətimizin başçısı bildirib: "Bu gün artıq Sizinlə fikir mübadiləsi apar-

V.ƏLİYEV

Bu gün Azərbaycan özünün ən şərəfli və qürurverici tarixini yaşayır. Ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı işğaldan azad edilən ərazilərdə geniş quruculuq, bərpa, təmir işləri həyata keçirilir. Görülən fundamental işlərin fonunda insanlar öz doğma yurd-yuvalarına qayıdılar. Bu isə millət olaraq bizlərə daha böyük fərəh, qürur gətirir. Əhali qayıtdıqları yurd-yuvalarında yenidən normal həyatlarını bərpa edir, qurub yaratmaqla düşməne dağ çəkir, dostları isə sevindirirlər. Bu uğurlu proseslərin yaşandığı bir məqamda sentyabrın 1-də parlament seçkilərinin keçirilməsi xalqımız ikiqat sevinc bəxş etmiş olur. Çünki 30 ildən sonra ilk dəfə parlament seçkiləri ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpa olunduğu bir vaxtda keçilir. Dünyanın əksər ölkələrinin və beynəlxalq təşkilatlarında ölkəmizə diqqəti böyükdür. Beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri, yerli müşahidəçilərlə birlikdə seçki prosesini yaxından izləyəcəklər. Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Məzahir Pənahov bildirib ki, sentyabrın 1-də keçiriləcək Milli Məclisə növbədənkenar seçkilərdə müşahidəçi qismində iştirak etmək üçün indiyədək ümumilikdə 93 min 964 yerli müşahidəçi akkreditasiyadan keçib. O bildirib ki, bu müşahidəçilərdən 5859 nəfəri Mərkəzi Seçki Komissiyasında, 88 min 105 nəfəri dairə seçki komissiyalarında qeydiyyatdan keçib. M.Pənahov onu da bildirib ki, növbədənkenar parlament seçkilərini müşahidə etmək üçün 39 beynəlxalq qurumdan və 46 ölkədən 321 nəfər akkreditə olunub. Seçkiləri müşahidə edəcək yerli və xarici müşahidəçilərin fəaliyyəti də təqdirəlayiqdir. Yəni müşahidəçilər azad şəkildə istənilən məntəqə də səsvərməni izləmək və istənilən fəaliyyəti göstərmək hüququna malikdir. Beynəlxalq müşahidəçilərin fəaliyyəti Seçki Məcəlləsinə (40-cı, 42-ci və 44-cü maddələr) uyğun tənzimlənir. Qanunvericiliyə əsasən, beynəlxalq müşahidəçilərin səlahiyyət müddəti Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeyd alındığı gündən başlayır və seçkilərin yekunlarının rəsmi dərc edildiyi gün tamam olur. Beynəlxalq müşahidəçilər öz fəaliyyətlərini müstəqil və sərbəst qaydada həyata keçirir. Onların fəaliyyət müddətində maliyyələşməsi müşahidəçini göndərən tərəfin, yaxud öz hesablarına təmin edilir. Beynəlxalq müşahidəçilər Azərbaycan ərazisində olduğu müddətdə dövlət tərəfindən mühafizə edilir. Seçki komissiyaları, dövlət hakimiyyəti orqanları və bələdiyyə qurumları onlara zəruri yardım göstərməyə borcludurlar.

Beynəlxalq müşahidəçilər seçkiqabağı təşviqatı və seçkilərin keçirildiyi gün səsvərmə prosesini izləmək hüququna malikdir. Bununla yanaşı, səsvərmə günündən sonra seçki qanunvericiliyi, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar mətbuat konfransı keçirə və media subyektlərinə müraciət edə bilərlər. Onların seçicilərlə, namizədlərlə, qeydə alınmış namizədlərlə, seçki komissiyalarının üzvləri ilə, siyasi partiyaların, siyasi partiyalar bloklarının səlahiyyətli nümayəndələri və vəkil edilmiş şəxsləri ilə görüşmək hüququ da var.

Beynəlxalq müşahidəçilər seçki kampaniyasının gedişi, seçkilərin hazırlanması və keçirilməsi ilə əlaqədar olmayan fəaliyyətlə məşğul olmaq üçün öz statusundan istifadə edə bilməzlər. Beynəlxalq hüquq normalarını pozan müşahidəçinin qeydiyyatı Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən ləğv edilə bilər. Onu da "Seçki 2024" Müstəqil Media Mərkəzinə istinadən qeyd etmək lazımdır ki, Seçki Məcəlləsinin 1.1.19, 1.1.20, 40.4 - 40.6, 44-cü maddələrinə əsasən, aktiv seçki hüququna malik Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı (öz təşəbbüsü ilə, qeydə alınmış namizədin, siyasi partiyanın, siyasi partiyalar blokunun, seçkilər sahəsində fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatının təşəbbüsü əsasında) və beynəlxalq (xarici) müşahidəçilər (qanunla müəyyənləşdirilmiş qaydada Mərkəzi Seçki Komissiyasında qeydiyyatdan keçməklə) seçkilərin təyin edilməsi haqqında sərəncamın rəsmi dərc olunduğu gündən başlayaraq seçkilərin keçirilməsinə 10 gün qalanadək Azərbaycan Respublikasının bütün seçki dairələrində müşahidə aparılması üçün ərizələri Mərkəzi Seçki Komissiyasına təqdim etməlidirlər. Növbədənkenar parlament seçkiləri ilə əlaqədar bu müddət avqustun 22-dək olan dövrü əhatə edir

Parlament seçkiləri Türkiyədə də yaxından izlənilir

Dəfələrlə dünyanın müxtəlif ölkələrində keçilən seçkiləri yaxından izləmiş türkiyəli jurnalist Həsən Barın Azərbaycanda sentyabrın 1-də keçiriləcək parlament seçkilərinin təşkilinin və keçilməsinin nümunəvi proses olduğunu söyləyib. Həsən Barın bildirdi ki, Azərbaycanın demokratiya təcrübəsi bir çox ölkələrdən daha qədimdir: "Bir çox ölkədə seçki hüququ hələ tam formalaşmadığı vaxt, Azərbaycan Cümhuriyyətində qadınlar da daxil olmaqla, bütün vətəndaşlara seçki hüququ verilmişdi. Azərbaycanın tarixi təcrübəsi və müstəqilliyini bərpa edəndən sonra daha da inkişaf edən seçki ənənəsi sentyabrın 1-də keçiriləcək Milli Məclis seçkilərinin şəffaf, demokratik prinsiplərə uyğun baş tutacağına zəmin yaradır". Həsən Barın Azərbaycanda seçki təhlükə-

Parlament seçkiləri növbəti tarixi hadisə olacaq

sizliyinin yüksək səviyyədə təmin edildiyini diqqətə çatdırıb: "Bu gün dünyada seçki prosesi ilə bağlı ən vacib məsələlərdən biri təhlükəsizliyin təmin edilməsi, kənar müdaxilələrin qarşısının alınmasıdır. Bütün ölkələr bunu təmin edə bilmir. Azərbaycan seçki təhlükəsizliyinin təmin edilməsində dünya ölkələri üçün nümunə ola bilər. Azərbaycanda keçirilən seçki prosesi beynəlxalq müstəvidə demokratik və şəffaf seçki nümunəsidir. Hər kəsin seçmək və seçilmək hüququ təmin olunur. Bir çox ölkədə namizədlərin sayında məhdudiyətlər var, misal üçün, yalnız iki namizədin mübarizə apardığı nümunələr mövcuddur. Azərbaycanda isə qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq, hər kəs seçilmək hüququndan istifadə edə bilər. Bu, demokratiyanın ən önəmli prinsiplərindəndir. Bununla yanaşı, seçkinin ədalətli və şəffaf keçirilməsində seçki prosesini həyata keçirən qurumun fəaliyyəti də önəmli rol oynayır. Azərbaycanda Mərkəzi Seçki Komissiyası, eləcə də aşağı seçki komissiyalarının fəaliyyəti mükəmməl səviyyədədir".

H.Barın Milli Məclis seçkilərinin ilk dəfə azad olunmuş ərazilərdə keçirilməsini Azərbaycanın xarici siyasəti üçün önəmli hadisə olduğunu vurğulayıb: "Bu ilin fevral ayında azad olunmuş ərazilərdə ilk dəfə prezident seçkiləri keçirildi, sentyabrın 1-də də ilk dəfə parlament seçkiləri baş tutacaq. Bu, Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə, o cümlədən, sülh danışıqlarında mövqelərini gücləndirən amildir. Bu ərazilərdə seçki keçirilməmə, danışıqlarda azad olunmuş torpaqlar üzərində suverenliyin təmin edilmədiyini kimi iddialar irəli sürülə bilər. Seçkinin keçirilməsi bu ərazilərdə də insanların təməl demokratik hüququnun təmin edilməsidir ki, bundan sonra Azərbaycana qarşı belə bir iddiaların irəli sürülməsi mümkün deyil. Bu baxımdan, prezident seçkilərindən sonra parlament seçkilərinin də azad olunmuş əraziləri əhatə etməsinin Azərbaycanın xarici siyasəti üçün əhəmiyyət kəsb etdiyini düşünürəm". H.Barın sentyabrın 1-də keçiriləcək Milli Məclis seçkilərinin Türkiyədə də yaxından izləndiyini diqqətə çatdırıb.

Seçkilər azad və demokratik şəkildə baş tutacaq

Seçki hazırlıqlarının yüksək səviyyədə təşkili onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan azad, şəffaf seçki keçirmək, eləcə də hüquqi, demokratik dövlət quruculuğuna sadıqdır. İnsanlar sərbəst şəkildə seçki məntəqlərinə gedərək istədikləri namizədlərə səs verəcəklər. Bu hal da təbii ki, deputatlığa namizədlərin öz təbliğat-təşviqat kampaniyalarını necə və hansı formada qurmaları da xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Yəni deputatlığa namizədlər real nəticələrlə seçici qarşısına çıxmalı və öz seçki platformasının müddəalarını əsaslı şəkildə insanlara çatdırmalıdır. Təbii ki, yalan, şişirdilmiş rəqəmlərlə çıxış etməklə nəyəse nail olmaq mümkün deyil. Çünki əhali kifayət qədər siyasi bilgilərə malikdir. Nəyin saxta, nəyin düz və milli varlığımıza xeyir gətirə biləcəyini seçicilər yaxşı bilirlər. Ona görə də, seçicilər düzgün qərar verməklə səsvərməyə gedəcəklər. Diqqətçəkən məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, seçkilərdə cəmiyyətin bütün təbəqələrinin, o cümlədən əlillərin, yaşlı insanların, xəstə olub seçki məntəqlərə gələ bilməyənlərin iştirakının təmin

olunması üçün Mərkəzi Seçki Komissiyası bütün lazım olan işləri ən yüksək səviyyədə təşkil edib və həyata keçirib. Bununla bağlı Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) katibi Mikayıl Rəhimov bildirib ki, sentyabrın 1-də keçiriləcək Milli Məclis seçkilərində əlilliyi olan şəxslərin səsvərmə prosesində seçmək hüququndan sərbəst şəkildə istifadə etmələri üçün müvafiq şərait yaradılacaq: "Əlilliyi olan şəxslərin səsvərmə prosesində iştirakı Seçki Məcəlləsinin tələblərinə uyğun təmin edilir. "Seçki Məcəlləsinin 17-ci maddəsində qeyd olunur ki, seçki orqanları əlilliyi və ya digər fiziki pozuntusu olan, uzaq və ya yolu çətin keçilən yerlərdə yaşayan seçicilərin seçkilərdə iştirakı üçün bütün imkanlar yaratmalıdırlar. Məcəllənin 104-cü maddəsinə əsasən seçki bülletenini müstəqil yazıb doldurmaq imkanı olmayan əlilliyi olan seçici məntəqə seçki komissiyasının üzvlərindən və müşahidəçilərdən başqa, istədiyi şəxsi kömək üçün otağa və ya kabinetə çağırılabilir. Bu şəxsin soyadı və inisialı seçicilər siyahısında seçki bülleteni alınması barədə seçicinin imzası ilə birgə göstərilir. Qanunvericiliyin tələbinə uyğun olaraq, əlilliyi olan şəxslərin səsvərmə prosesində istədiyi şəxsin onu müşaiyət etməsi hüququ təmin olunur".

M.Rəhimov onu da bildirib ki, əlilliyi olan şəxslərin seçki hüququnun təmin edilməsi Azərbaycanın Seçki Məcəlləsi ilə yanaşı, beynəlxalq hüququn da tələbidir. "BMT-nin "Əlillərin hüquqları haqqında" Konvensiyası əlilliyi olan şəxslərin seçkilərdə iştirakına dair konkret tələbləri özündə əks etdirir. Bu Konvensiya əlilliyi olan şəxslərin seçki hüququnun təmin edilməsi ilə bağlı iştirakçı dövlətlərin üzərinə öhdəliklər qoyub. 2008-ci ildə bu konvensiyaya qoşulan Azərbaycan qoyulan tələblərin hamısını icra edir".

MSK katibi əlilliyi olan şəxslərin səsvərmə prosesində iştirakını asanlaşdırmaq üçün müvafiq addımların atıldığını da diqqətə çatdırıb: "Bu addımlardan biri əlil arabasından istifadə edən şəxslərin hərəkətini təmin etmək məqsədilə seçki məntəqlərində pandusların quraşdırılmasıdır. Mərkəzi Seçki Komissiyası pandusların quraşdırılması işini Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə birlikdə həyata keçirir. MSK seçkidə iştirak hüququna malik əlilliyi olan şəxslər haqqında ƏƏSMN-dən məlumatları alır və onların səsvərməyi məntəqlərdə pandusların quraşdırılmasını təmin edir".

M.Rəhimov qeyd edib ki, görmə qabiliyyəti məhdud olan seçicilər üçün Brayl əlifbası ilə seçki bülletenlərinin çapı da həyata keçirilir. MSK görmə qabiliyyəti məhdud olan seçicilərin səsvərmə hüququnun təmin edilməsi məqsədilə Gözdən Əlillər Cəmiyyəti ilə sıx əməkdaşlıq edir: "Brayl əlifbası ilə çap olunan bülletenlər görmə qabiliyyəti məhdud olan seçicilərin səs verəcəyi məntəqlərlə yanaşı, ehtiyat üçün bütün məntəqlərə də verilir". MSK katibi eşitmə qabiliyyəti məhdud olan şəxslərin səsvərmə prosesi ilə bağlı maarifləndirildiyini də diqqətə çatdırıb.

Bir sözlə bugünkü seçki prosesinə əsasən o fikri vurğulamaq olar ki, Azərbaycan növbəti dəfə müstəqillik tarixinə növbəti seçki zəfəri yazacaq. Bu isə Azərbaycanın adına yaraşan bir zəfər olacaq. Başqa cür də olması mümkün deyil. Biz axı qalib ölkənin qalib, qürurlu vətəndaşlarıyıq.

İLHAM ƏLİYEV

Azərbaycan və Ermənistan arasındakı sülh prosesini dəstəkləmək üçün ABŞ-ın istənilən formatda əməkdaşlığa hazır olduğunu Ağ Evin öz açıqlamasında vurğulanması heç də amerikalıların sülh naminə çalışdıqları təəssüratı başıslamır. Tamamilə başqa niyyətlərin güdüldüyü qətiyyətlə şübhə doğurmur. Məhz elə istənilən formatda əməkdaşlığa hazır olduğunu rəsmi Vaşinqton bəyan etməklə, əslində, Minsk Qrupunun yenidən regional geopolitik müstəvidə fəaliyyətinin bərpasında maraqlı olduğunu ifşa edir. Ermənistanı göndərilən təlimatlar, eləcə də İrəvanın da bununla bağlı müvafiq mövqeyi təsdiq edir ki, ortada sülhə əngəl olan siyasi riyakarlıqdan başqa bir şey yoxdur.

Bölgəyə burun soxmağa çalışan ABŞ çox çirkin niyyətlərə əl atmaqdan qətiyyətlə çəkinənə oxşamır

İndiyə qədər ABŞ, Fransa və Rusiya olmaqla, ATƏT-in Minsk Qrupunun üzvlərinin artıq keçmişdə qalan Qarabağ məsələsi ilə bağlı nə kimi işlər gördüyünü, daha doğrusu, heç bir iş görmədiyini bilməyən yoxdur. Bu qurumun məhz həmin məsələnin həlli ilə bağlı yaradıldığı bəlli olsa da, həmsədrlərin ölkəmizə, ərazilərimizə ancaq turist kimi səfərlər edərək, heç bir nəticə əldə edə bilmədikləri də təkrar edilə bilməz. Çünki bu qurum münaqişəni həll etmək əvəzinə onun otuz ilə yaxın müddətdə uzanmasının baskarı hesab olunur və məlum münaqişənin əsrin üçdə birinə qədər uzanmasına da elə həmin qurum rəvac verib, şərait yaradıb. Belə görünür ki, son zamanlar tamamilə diqqətdən, nəzərdən belə uzaq olan bu qurumu ABŞ yenidən gündəmə gətirmək, ortaya atmaq, canlandırmaq fikrinə düşüb və buna görə də istənilən formatda əməkdaşlığa hazır olmaq bəhanəsi altında Vaşinqton yenə də siyasi riyakarlığa əl atır. Cənubi Qafqazın "döyüş poliqonuna" çevrilməsi, müharibə və silahlı toqquşmalar meydanına çevrilməsi bahasına da olsa bölgəyə burun soxmağa çalışan ABŞ çox çirkin niyyətlərə əl atmaqdan qətiyyətlə çəkinənə oxşamır.

Hazırda guya sülhdən, barışıqdan dem vuran amerikalılar, ümumiyyətlə, Qərb siyasi dairələri birmənalı şəkildə ermənipərəst mövqə nümayiş etdirirlər ki, onların Cənubi Qafqaz siyasətində onilliklər boyu mövcud olmuş prioritetlərinin hələ də dəyişməz olaraq qalması qətiyyətlə təkrar edilə bilməz. Əslində, bu, onların mövqelərində də açıq şəkildə özünü biruzə verir. Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla tanınmış ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğal edilməsinə baxmayaraq, işğalçı ölkənin silahlı birləşmələrinin ərazilərimizdə soyqırımlar törətmələri fonunda işğalçı Ermənistanı deyil, məhz Azərbaycana qarşı hərbi sanksiyaların tətbiqinə qərar verən ABŞ heç də sülh niyyətində görünmür. Azərbaycana silah satışını qadağan edən 907-ci düzəlişi ortaya atan və hələ də qüvvədə saxlayan Amerika indi özünü Cənubi Qafqazda sülhə maraqlı dövlət kimi göstərməyə çalışsa da, əslində, çox gülümlə görünür. Yəqin ki, həmin ölkənin özünü sülhə maraqlı tərəf kimi göstərməsinə nəinki region ölkələrinin vətəndaşları, heç amerikalılar özləri də inana bilmirlər.

Qərbin, Amerikanın siyasi riyakarlığı təkrar olunmaqdadır

Avropa Birliyi, eləcə də Fransa kimi ABŞ da Ermənistanı hərtərəfli olaraq öz himayəsi altında saxlayırsa, həmin o işğalçı ölkəni silahlandırırırsa, Cənubi Qafqazda növbəti dəfə

silahlı toqquşmalara sövq edirsə, sülhə və sabitliyə hansı dəstəkdən söhbət gedə bilər? Sülhə və sabitliyə maraqlı olan tərəf silahlanma barədə heç düşünə bilməz axı. Eyni zamanda, dünyanın ən hegemon ölkəsi iddiasında olan ABŞ əgər sülh istəyirdisə, o zaman ədalətli yanaşma ortaya qoyulmalı idi və hələ zamanında işğalçıyı yox, işğala məruz qalanı müdafiə etməli, haqlı mövqedə olan Azərbaycanın tərəfində olmalı idi. Heç olmasa biz öz haqlı mövqeyimizi müdafiə etdikdən, torpaqlarımızı işğaldan azad etdikdən, BMT-nin məlum dörd qətnaməsinin icrasını özümüz, öz gücümüz hesabına reallaşdırdıqdan, qanunsuz silahlı erməni birləşmələrini ərazilərimizdən çıxardıqdan sonra da olsa ABŞ haqqın tərəfində, Azərbaycanın yanında olsa idi dərd yarı idi və bilərdik ki, Vaşinqtonun məlum açıqlaması sülh məqsədi daşıyır. Amma görünən odur ki, Qərbin, Amerikanın siyasi riyakarlığı təkrar olunmaqdadır.

Qafqazda sülhün dalana dirənməsi üçün Qərbin hansı oyunlardan çıxdığını görmək, bilmək üçün dərin zəka sahibi olmaq lazım gəlir. Bir halda ki, Cənubi Qafqazda sülh və sabitlik istiqamətində real fəaliyyət göstərən və yeganə geopolitik iradə sahibi olan Azərbaycandır, o zaman ABŞ-ın Ermənistanı üz tutması özünü də riyakarlıqdır. Dəfələrlə Ermənistanı və onun beynəlxalq himayədarlarına yekun sülh sazişinin imzalanmasını təklifi ilə rəsmi Bakının çıxış etməsinə məhəl qoyulmursa, kimlər və hansı sülh danışıqlarında maraqlı olduqlarını iddia edə bilərlər axı? Nəinki rəsmi İrəvan, ABŞ, Avropa Birliyi və Fransa Cənubi Qafqazda sülh prosesinin uğur qazanmasını əngəlləməyə üstünlük verirlərsə, xüsusən də Qərb, əlverişli və Amerika Ermənistanı Qafqaz sülh masasından mümkün qədər uzaqlaşdırmağa çalışırsa, bununla yanaşı sülh barədə danışırırsa deməli, çox böyük riyakarlıq, hətta həyasızlıqdır. Heqiqətən də Qafqazda sülhün dalana dirənməsinin səbəblərinin sülh üçün çalışdıqları iddiaları siyasi riyakarlıqdır və bu riyakarlıq artıq təkrarlanaraq, davamlı xarakter alıb.

Riyakarlıq fonunda Ermənistanı sülh prosesindən uzaqlaşdırmaq niyyəti tamamilə başadüşüləndir və regional sülhə ən ciddi əngəl də anlaşılandır

Dünya ictimaiyyəti indi artıq çox yaxşı başa düşür Azərbaycanın vasitəçisiz sülh danışıqları təklifini. Yaxşı başa düşür ki, məhz davam etməkdə olan siyasi riyakarlıqlar fonunda ən doğru addım elə vasitəçisiz sülh danışıqlarıdır. Hər kəs anlayır ki, Cənubi Qafqazda regiondan kənar müdaxiləni bloklaşdırmaq üçün rəsmi Bakı belə bir təkliflə çıxış edib və bəlli olur ki, Azərbaycan Qərb siyasi dairələrinin regional sülh prosesində vasitəçilik etməsinə birmənalı şəkildə məlum səbəblərə görə, məhz siyasi riyakarlıqlarına görə qarşı çıxır. Bəli, Qərb dairələrini də, xüsusən ABŞ kimi bir fəvqəldə dövləti də qıcıqlandıran elə budur və bu hegemon dövlətin müdaxilələrə daha çox can atması da həmin səbəbdəndir.

Məsələ burasındadır ki, sülhdən dem vuran həmin o Qərb dairələri, xüsusən də ABŞ Cənubi Qafqaza təsir mexanizmlərinin olması üçün əldən-ayaqdan gedirlər və həmin təsir mexanizmlərinin mövcudluğunda maraqlı olduqlarını da qətiyyətlə gizlətmirlər. Doğrudur, heqiqətən də belə mexanizmlər ABŞ və Qərb üçün regiona kobud müdaxilə imkanları deməkdir. Amma bununla yanaşı, unutmamaq lazımdır deyil ki, özünü sülhün təminatçısı kimi göstərən bir ölkə üçün bu, əsl riyakarlıqdır, özünü də siyasi riyakarlıq. Belə bir riyakarlıq fonunda da Ermənistanın sülh prosesindən mümkün qədər uzaqlaşdırılmaq niyyəti tamamilə başadüşüləndir və regional sülhə ən ciddi əngəl də anlaşılandır.

Ermənistan tərəfi özü də ABŞ kimi hegemon dövlətin oyunlarına alət olaraq siyasi riyakarlıq edir

Rəsmi İrəvanın özünün də ATƏT-in Minsk Qrupundan imtina etmək istəmədiyini göz önündədir. Ermənistan tərəfi bu niyyətini heç gizlətmir də. Əslində, Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyinin bu barədə açıqlamasında da sülh sazişinin müzakirə prosesində Minsk Qrupu ilə əməkdaşlığın mümkünlüyü vurğulanırsa, deməli, ermənilər hələ də həmin o yarırsız qrupu yenə də meydana gətirmək fikrindədirlər. Daha dəqiq desək, 30 il ərzində münaqişənin həllinə bircə dəfə də töhvə verməyən, əksinə, münaqişənin uzanmasına rəvac verən, Cənubi Qafqazda sülh və sabitlik şanslarını bloklayan bir qurumu yenə də regional proseslərə cəlb etmək niyyəti güdüdür. Bu isə o deməkdir ki, əvvəla, Ermənistan sülh danışıqlarından maraqlı deyil və münaqişəni 30 ilə qədər uzadan tərəfin yenə də danışıqları uzadacağına ümid edir. Digər tərəfdən də bu onu göstərir ki, rəsmi İrəvanın belə bir niyyətinin, istəyinin arxasında ABŞ-Fransa cütliyünün geopolitik maraqları dayanır. Deməli, Ermənistan tərəfi özü də ABŞ kimi hegemon dövlətin oyunlarına alət olaraq siyasi riyakarlıq edir. Belə çıxır ki, rəsmi İrəvan Ağ Evdən kifayət qədər təlimatlar alıb və Cənubi Qafqazda sülh prosesini bloklaşdırmaq, yaxud da əngəlləmək üçün Qərbin oyunlarını oynamaqdadır. Sözsüz ki, kimin hansı oyunu oynamasından, Ermənistanın hansı dövlətə alət olmasından asılı olmayaraq, Azərbaycan tərəfi hansısa riyakarlığın hesabına regionda çirkin niyyətlərin reallaşmasına imkan verən deyil. İstənilən halda müdaxilələrə rəsmi Bakı yol verməyəcək və sülhə əngəl olan siyasi riyakarlıq Qərbin də, Amerikanın da, elə Ermənistanın da özünə qalacaq...

Inam Hacıyev

Qarabağ xanəndəlik məktəbinin böyük Xanı

“Qafqazın sənət məbədi”, “Azərbaycan musiqisinin beşiyi” və “Şərqi konservatoriyası” adlandırılan Şuşa. Əsrlərdən səsi eşidilən, hər zaman toy-büsatlı olan Şuşamız tarixin dövrlərində çox hücumlara məruz qalıb və başını dik tutub, əyilməz, məğlubedilməz olub. Çox gözlər dikilib bu diyara. Hər daşında bir tarix yaşar, bir tarix danışılır. 28 il erməni işğalı altında qalan Şuşamız bu gün azad nəfəs alır. Zaman-zaman Şuşamızın hər yerindən xalq ruhunu əks etdirən musiqi sədaları eşidilib. Şuşada, Cıdır düzündə festivallar, tədbirlər keçirilib, xalqın ruhu, istəyi öz ifadəsini tapıb. Bu şəhəri Azərbaycan mədəniyyət tarixində özünəməxsus yeri və rolu var. Şuşanın yetirdiyi sənətkarların hər biri mədəniyyət tariximizdə dəsti-xətti ilə seçilib. Azərbaycan muğam sənətinin böyük ustası, musiqimizin xanı, bu gün haqqında söz açacağımız Xan Şuşinski kimi. 1901-ci ilin 20 avqust tarixində dünyaya göz açan sənətkar ömrünün son gününə qədər səhnədə öz səsinə, nəfəsinin ahənginə qoruyub saxlaya bildi. Musiqi beşiyi tək qəbul olunmuş və bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı elan olunan Şuşamızda dünyaya öz acağı. Böyük sənətkarların beşiyində boy atan balaca oğlan tez bir zamanda enişli-yoxuşlu yolları keçdi və adı sənətin fəvqində hallandı. Tərcümeyi-halı zəngin bir xəzinə olan sənətkar böyük bir məktəbin müəllifinə çevrildi. Sənət tarixinə tərcümeyi-halı həkk olunan yazılarda qeyd edilir ki, Xan Şuşinski əsl adı İsfəndiyar olsa da, tez bir zamanda, bu isim dəyişildi. İsfəndiyar Aslan oğlu Cavanşirov kimi deyil, Xan Şuşinski kimi tanındı. Bu ad ona 12-13 yaşlarında məclislərin birində verildi.

kimi dəyişməkdə, zəngülə vurmaqda bir çox tanınmış xanəndələrin diqqət mərkəzində olub. Xan təvazökar, sadə sənətkar olub. Sirlərini dostları, həmyaşdamları ilə bölüşüb. Yol-daşılıqda, dostluqda sadıq olan Xan Şuşinski ailədə də qayğıkeş, mehribanlıq ilə sevilir. Azərbaycan musiqi tarixinin əvəzolunmaz korifeyi Xan Şuşinski səsinin yadigarı kimi cəmisə 240 dəqiqəlik lent yazısı qalıb. Xan Şuşinski yaradıcılığına xas olan cəhət ondakı təkrarolunmaz ifa üslubu idi. Əksər müasirlərdən fərqləndirən xüsusiyyəti onun güclü və nadir təsadüf olunan tembrli səsə malik olması və vokal texnikasına ustalıqla yiyələnməsi idi. Xanın repertuarında “Mahur-hindi”, “Bayatı-Qacar”, “Qatar” muğamları ilə yanaşı, ritmik “Arazbarı”, “Heyratı” muğamları, xalq mahnı və təsnifləri geniş yer tutmuşdur. Xan onları xüsusi zövqlə ifa edir, hər ifasında da onları yeni-yeni xallarla zənginləşdirir və inkişaf etdirirdi.

Zaqafqaziya xalqlarının 1934-cü ildə Tiflis şəhərində keçirilən ilk müsabiqəsində Xan Şuşinski birinci dərəcəli mükafata layiq görülmüşdü. Hələ o zamana qədər məşhur xanəndə kimi ad çıxarmış Xanın şöhrəti artıq Azərbaycanın sərhədlərini aşmış daha uzaqlara yayılmışdı.

Xan Şuşinski, nəinki muğamın bilicisi idi, eyni zamanda, çox sayda xalq mahnısını yaddaşında qoruyub yaşadırdı. Həqiqi yaradıcılıq qabiliyyətinə sahib insan kimi, o, xalq musiqisi xəzinəsini öz mahnıları ilə də zənginləşdirmişdir. Xan Şuşinski ömrünün 50 ildən çoxunu muğamın yaradıcı şəkilində inkişafına həsr etmişdir. O, milyonların sevimlisi kimi tanınırdı, onun ifalarını heyranlıqla qarşılayırdılar.

tinə naxələf çıxma bilmərəm. Xan Şuşinski gənclikdə ona verilən Xan adının məsuliyyətini ömrünün sonuna qədər daşıyıb. O, Azərbaycan musiqisinin həqiqi Xanı olub. Cabbar Qaryağdıoğlu: “Səsin sənə qulaq asmadı, - oxuma, zökəm oldun, - oxuma, yorğun oldun, - oxuma. Bakının dəli havasından özünü qoru. Küləkli havada bayıra çıxma, istidən tərleşən belə, soyuq su içmə”, - sözlərini ömrü boyu unutmayan Xanın səsi həmişə yerində olub. Yaşının ən ahi çəğlərində belə, o, səs imkanlarını qoruya bilib.

Sənətkarın bir sıra bəstələri də olub. Çox zaman xalq mahnıları kimi təqdim olunan “Qəmər”, “Şuşanın dağları”, “Ay gözəl”, “Məndən gen gəzmə”, “Al yanağında”, “Dağlarda çiçək”, “Gözəl yarım”, “Ölürəm, a Ceyran bala” mahnılarını Xan Şuşinski bəstələyib.

Vurğulamaq yerinə düşər ki, “Şuşanın dağları” mahnısının sözləri də Xana məxsusdur. Bu mahnının sözlərinə görə, hətta vaxtilə onu çək-çevirə də salıblar - “Şuşanın dağlarının başı niyə dumandır? Bununla nə demək istəyirsən?”. Xan Şuşinski da bu sualın cavabında bildirir ki, Şuşa dağlarının başı həmişə dumanlı olur. Yenə əl çəkmirlər. Nəhayət, Xan məcbur olub, bir müddət bu mahnının sözlərini dəyişərək, “Şuşanın dağları deyil dumanlı” kimi oxuyur.

Şuşanın dağları başı dumanlı, Qırmızı koftalı, yaşıl tumanlı, Dərdindən ölməyə çoxdu gümanım. - deyər oxuyan Xan Şuşinski Şuşanın gözəlliyinə bir diqqət çəkir.

Şuşanın hər yandan gəlir soracağı, Tərifə layıqdır İsa bulağı, Dağları, bağları, qızlar oylağı kimi misralarda Şuşa ətrafında olan gözəlliklərə işıq salınır. “Mirzə Hüseyn segahı” onun ifasında yeni bir nəfəslə təqdim olunur.

Adətən də, onu “Mirzə Hüseyn segahı”nın ikinci müəllifi adlandırırlar. Çünki 120-130 il sürən uzun fasilədən sonra bu muğama Xan yenidən “Manəndi müxalif” şöbəsini əlavə edib. Simfonik orkestrin müşayiətilə ilk dəfə simfonik muğamlarda solo hissəni Xan oxuyub.

AZƏRBAYCAN MUSIQI TARIXINDƏ İLK DUET

Musiqi tariximizdə ilk duet də böyük sənətkarın adı ilə bağlıdır. Azərbaycan musiqi tarixində ilk duet Şövkət xanım Ələkbərova ilə Xan Şuşinski ifasında səslənib. Deyilənə görə, Üzeyir Hacıbəyli Xan Şuşinski ifasında mahnılarını dinləməkdən xüsusi zövq almış. Xüsusən də, “Qaragöz” mahnısını. Yeri gəlmişkən, onu da deyək ki, 1926-cı ildə bəstələnən bu mahnının ilk ifaçısı da elə Xan Şuşinski olub.

“Qarabağ şikəstəsi”ni oxumağı çox sevmiş. Şikəstə ondan əvvəl məclisdə 3-4 xanəndənin ifasında səslənsəydi də, Xan bütün çıxışlarında həmişə birinci “Qarabağ şikəstəsi”ni oxuyarmış. Onun ifası haqqında Cabbar Qaryağdıoğlu deyir ki, “Seyidlə üç-dörd il idi Qarabağa getmirdik. Dedik sən səsinlə Qarabağın axar-baxarlı dağlarını, Turş suyunu, İsa bulağını, Cıdır düzündü, Topxana meşəsini gedib gəzib gələk. Çox sağ ol. Gəzdik gəldik”. Xanın səsi Qarabağın ab-havası idi.

Xan geniş səs diapazonuna sahib olmaqla yanaşı, Azərbaycan mədəniyyətini bütün dünyaya tanıtması ilə də xalq arasında böyük müvəffəqiyyət qazanmağa nail olub. Azərbaycan milli musiqisinin təbliği yolunda böyük nailiyyətlərə imza atıb. O, mürəkkəb muğamların mahir bilicisi olub. Səsinə istədiyi

DÜNYANIN HƏR QİTƏSİNDƏ XAN ŞUŞİNSKİNİN İFASI DİNLƏNİLİR

Xan Şuşinski çox sayda istedadlı xanəndə yetişdirmiş və milli musiqi sənətinin inkişafına böyük təsir göstərmişdi. Muğam sənətinə müasir dövrümüzdə olan münasibətin nəticəsidir ki, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən muğam albomu buraxılmış və sənət korifeyləri sırasında Xan Şuşinski də səsi yazılmış lentlər yüksək, nəfis bir şəkildə bu topluya daxil edilmişdir. İndi demək olar ki, dünyanın hər bir ölkəsində Xan Şuşinski ifası dinlənilir, Azərbaycan muğamları fərqli bir şəkildə təqdim olunur.

Bu gün işğaldan azad olunan Şuşamızda yenidən toy-büsat qovuşub. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşanın “Xarıbülbül” musiqi festivalına ev sahibliyi etməsi bu sənət beşiyindən olan sənətkarların ruhunu şad etdi. Noyabrın 8-də 28 illik həsrətdən sonra Azərbaycan xalqı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edən və rəmzi mənə daşıyan Şuşa şəhəri işğaldan azad edildi. Şuşada bu gün bayrağımız dalğalanır və Şuşada aparılan abadlıq-quruculuq işləri Xan Şuşinski kimi haqq dünyasında olan və ruhu göylərdə dolaşan böyük sənətkarlarımızın ruhunu şad edir.

Nəzakət Ələddinqızı

Son günlərdə Bakının su təchizatının dayandırılması və bunun paytaxta gələn su kəmərlərində təmir tikinti işləri ilə əsaslandırılması cəmiyyətdə ciddi qınaqlara səbəb olub. Qeyd olunur ki, yayın ən qızmar vaxtında belə işlərin aparılması və suyun kəsilməsi ciddi bəhərcanlıqdır. Aşkar görünür ki, içməli su təchizatı sistemlərində problemlər var və vaxtında tədbirlər görülməyindən vəziyyət kritik hala gəlib.

Ümumiyyətlə, su təsəffüratında ciddi problemlərin olduğu heç kimə sirr deyil. Əvvəlki illərdə bu sahədə çox kritik vəziyyətlər yaranmışdı. Bu il isə yağıntılar yüksəl həcmdə olduğundan ciddi su problemi yaranmadı. Lakin avqustun ortasında paytaxın əksər ərazilərində suyun verilişinin dayandırılması əsaslandırılacaq hadisə deyil.

Bəli, paytaxın su ehtiyacı ilbəil artır, kə-

mərlər və su şəbəkəsində gərginlik artır. Su təsərrüfatı rəsmiləri hər dəfə günahı əhalinin üstünə atmağa çalışsa da, problem təkəcə su israfı ilə bağlı deyildir. Daha doğrusu, əhalinin israfı ilə bağlı deyildir. İçməli suyu, əsasən, müəssisələr və yaşillıq təsərrüfatları daha çox istifadə edir. Əhali lazım olan qədər istifadə edir, çünki heç kim artıq su pulu ödəməyi xoşlamır.

Daha çox həcmdə su biznes obyektlərinə, zavod, fabrik və işə müəssisələrinə yönəldilir və beləliklə, böyük su israfına yol verilir. Doğrudur, Azərbaycanda son dövrlərdə su sektoruna çox böyük xərclər çəkilib, yeni su anbarları, su kəmərləri, kanallar yaradılıb. Bundan başqa, su təchizatının idarə edilməsi üçün böyük xərclər tələb olunur. Lakin bu yaxınlarda suyun qiymətinin artmasından sonra belə bir problem olmamalı idi.

Problem, əsasən, içməli su mənbələrinin effektiv idarə olunmaması, çox böyük (30-40 faiz) su itkisinə yol verilməsi, ekoloji böhranın yaranmasına imkan verilməsi və alternativ mənbələrdən istifadə olunmaması ilə bağlıdır. Su təsərrüfatındakı pərakəndəliyin qarşısını almaq, bu sahənin bir mərkəzdən idarə olunmasını təşkil etmək üçün ötən il Su Ehtiyatları Agentliyi yaradıldı və bütün su təsərrüfatı idarələri onun tərkibinə verildi. Lakin keçən 1 ildə agentliyin bu sahədəki problemləri aradan qaldırmaq üçün ciddi tədbirlər gördüyünü deyə bilməyəcəyik.

Araşdırmalara görə, bizim yerüstü su ehtiyatımız orta illik 25-30 mlrd. Kubmetr həcmindədir. Quraqlıq illərdə isə bu göstərici 20 mlrd. kubmetrə qədər azalır. Azərbaycan ərazisinin hər kv.km-nə və əhalinin hər nəfərinə

düşən yerüstü su ehtiyatları göstəricisinə görə Cənubi Qafqaz dövlətləri və Rusiyadan geridə qalır. Cənubi Qafqazın ümumi su ehtiyatının (310 mlrd. kubmetr) 62%-i Gürcüstanın, 28%-i Ermənistanın, yalnız 10%-i Azərbaycanın payına düşür.

Respublikamızda ümumi su ehtiyatı 31, Gürcüstanda 63, Ermənistanda 8 kubkilometrdir. Yerli su ehtiyatları ölkəmizdə 10.3, Gürcüstanda 53.6, Ermənistanda 6.5 kubkilometr təşkil edir ki, bunun bir il ərzində hər bir nəfərə düşən hissəsi Azərbaycanda 1.03, Gürcüstanda 13.7, Ermənistanda isə 2.2 min kubmetrdir. Ölkəmizin hər kv. km-ə 119 min kubmetr yerli su ehtiyatı düşür. Gürcüstanda bu rəqəm 769 min, Ermənistanda isə 218 min kubmetrdir.

Ölkəmizin su ehtiyatının da 70 faizi ölkə xaricindəki mənbələrdən formalaşır. Su çatışmazlığı həmçinin mövcud su ehtiyatlarından rəşional istifadə edilməməsi ilə də izah edilir. Bakının su təsərrüfatı, infrastrukturunu 1,5 mln. insan üçün nəzərdə tutulsa da, hazırda paytaxt sakinlərinin sayı azı 2 dəfə artıb.

Bir neçə il əvvəl müşavirələrinin birində dövlət başçısı bu sahədəki problemlərə də toxundu və qeyd etdi ki, su sektoruna kifayət qədər vəsait ayrılıb, lakin bəzi orqanların və məsul şəxslərin məsuliyyətsizliyi nəticəsində effektiv tədbirlər görülməyib.

Yayın ortasında kəsilən su: səbəbləri və çıxış yolları

Su itkiləri minimuma endirilməli, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalı, yeraltı və yerüstü su mənbələrinin toplama anbarları yaradılmalıdır

təsinə çevriləcəkdir. Dəqiq hesablamalara görə dünyada 1 milyard insan su qıtlığından əziyyət çəkir. Bəli, problem qlobaldır. Baş verənlər, əsasən, antropogen təsirlər nəticəsində təbiətin məhv edilməsi ilə bağlıdır. Bu, yeni söhbət deyil, 30 ildən çoxdur ki, dünyanın ekoloq alimləri həyəcan təbili çalır ki, tezliklə su böhranı olacaq. Bir çox ölkələr bu istiqamətdə çox illər qabaqdan başlayaraq lazımi işlərə start veriblər.

Bəs Azərbaycanda nə etmək olar, vəziyyətdən çıxış yolu nədədir?

Fikrimizcə, aşağıda qeyd olunan effektiv tədbirlər görülsə, problemin kəskinləşməsinin qarşısını almaq olar.

Su sektoruna ayrılan vəsaitlər digər sahələrin əksəriyyətinə nisbətən azdır. Son dövrdə bu sahəyə milyardlarla pul ayrılıb. Bu pullar hara, nəyə, necə xərclənib, niyə vaxtında qarşısı alınmayıb su

böhranının?

Niyə kəndlərdə artezian qazdırmaq istəyən təsərrüfat sahiblərinə bürokratik maneələr yaradılıb və quyuların qazılması üçün böyük qiymət qoyulub? Nə üçün dəniz kənarında su şirələndirici zavodlar tikilməyib? Niyə yaşayış məntəqələrinin və təsərrüfatların su təminatı üçün alternativ mənbələr və xətlər yaradılmayıb?

Su qıtlığı aqrar sektora- iqtisadiyyata da böyük zərər vurur, məhsuldarlıq azalır, bir çox ərzaq məhsullarını idxal etməyə məcbur oluruq. Yay mövsümü bəzi rayonlarda əkinlər susuzluqdan yanıb gedir.

Qarabağın azad edilməsi nəticəsində su ehtiyatlarımız xeyli artdı. Belə ki, 4 böyük su anbarı (Xudafərin, Qız Qalası, Sərsəng və Suqovuşan), onlarla kiçik çay və göl, minlərlə bulaq təmiz və keyfiyyətli su ehtiyatı deməkdir. Həm içməli su kimi, həm də suvarma suyu kimi. Bunlardan səmərəli istifadə olunsa, ölkəmizdə heç vaxt su problem olmayacaq.

Beynəlxalq təşkilatların hesabatlarına əsasən, 2025-ci ildən sonra qlobal şirin su çatışmazlığı problemi dünyanın bir sıra ölkələri üçün siyasi və sosial-iqtisadi təzyiç vasitə

1. Xüsusi şirkətlərə, müəssisələrə, iri təsərrüfatlara, bahalı villalara çox vaxt sayğacsız verilən limitsiz su biabırçılığının qarşısı alınmalıdır. Belə obyektlər aqılcaqlıq miqdarda su israf edir və bunun üçün çox az pul ödəyirlər.

2. Xəzər sahilində su şirələndirici zavodlar tikilməli, onların dəniz suyunu duzsuzlaşdıraraq emal etdikləri su yaşillıqların suvarılmasında, dəhşətli su israf edən broyler fabriklərində, digər müəssisələrdə texniki istifadəyə yönəldilməlidir ki, Bakıya gələn təbii şirin su kanalları yüklənməsin.

3. Ölkəmizin yeraltı su hövzələrindən səmərəli istifadə üçün bütün mümkün zonalarda xeyli sayda artezian qurğuları yaradılmalıdır. Bu yolla həm əhali, həm də təsərrüfatlar daimi su əldə edə bilər və bu da aqrar sektorun inkişafına səbəb olar.

4. Suyun təkrar istifadə üçün sistemlər yaradılmalı, suvarmada isə innovativ metodlarla su sərfi azaldılmalıdır (damcılı suvarma, yağış sularının toplanması və s. üsullar), həmçinin torpaq kanallardan istifadə azaldılmalıdır.

5. Mümkün olan bütün çayların üzərində kiçik su anbarları yaradılmalı, suvarma məqsədilə çoxlu kanallar çəkilməlidir.

6. Ən əsası, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunmalı, itkilərin qarşısı alınmalı, kiçik çayların, göllərin qurumasına səbəb olan amillər aradan qaldırılmalıdır.

Bu məsələlər həll olunsunsa, həm aqrar sektorda inkişaf sürətlənər, həm də əhalinin su təchizatında problemlər aradan qalxar.

Elçin Bayramlı

Türkiyə öz qaz hasilatını sürətlə artırır və mavi yanacağın idxalını, o cümlədən Rusiyadan idxalını azaldır. Qara dənizdəki böyük qaz ehtiyatları türklərə bütün potensial xarici təchizatçılar üçün qiymətləri diklətməyə imkan verir. Ukrayna ilə tranzit sazişinin başa çatması və Türkiyənin qazla özünü təmin etməsi ən çox birbaşa Rusiyaya təsir edəcək. Təsədüfi deyil ki, hazırda Qərbdə və Rusiya Federasiyasında Azərbaycan qazının Rusiya boruları ilə Avropaya tranzitinin müxtəlif sxemləri müzakirə olunur.

Türkiyənin Qara dənizdəki Sakarya yatağında təbii qaz hasilatının həcmi artıq 6 milyon kubmetrə çatıb. Türkiyənin Enerjetika Nazirliyinin rəhbəri Alparslan Bayraktar "Hazırda Türkiyədə təbii qazdan istifadə edən 20 milyon ev təsərrüfatının 6 milyonu bizim Sakaryada istehsal etdiyimiz qazdan istifadə edir", - deyib və əlavə edib ki, 2025-ci ilin aprelinə qədər hasilat artacaq, yeni gündə 10 milyon kubmetrə qədər artırılacaq. O, həmçinin payızda Türkiyənin Qara dəniz sahillərinə yeni üzən istehsal platformasının gələcəyini və bu platformanın ölkəyə 10 milyon kubmetr hasilata imkan verəcəyini açıqlayıb.

Hələ 2020-ci ildə Qara dənizin Türkiyə sahillərində kəşf edilən qazın həcmi 540 milyard kubmetr qiymətləndirilir. Daha sonra Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan bunu ölkəsindəki ən böyük yataq adlandırıb. O, həmçinin Qara dənizdə həcmi 58 milyard kubmetr olan daha bir qaz yatağının tapıldığını bildirib. Qara dəniz qazının ümumi ehtiyatları isə 710 milyard kubmetrə çatıb və beynəlxalq bazarlarda 1 trilyon dol-

Qaz idxalında yeni maraqlar

Ankara öz mavi yanacağına arxayındır, Rusiya seçim qarşısında, Azərbaycan gücünü artırır, Avropa çıxılmaz durumda

O cümlədən, 2022-ci ilin may ayından etibarən Soxranovka stansiyası ilə Avropaya tranzit təchizatı dayandırılıb. Təchizat yalnız Sudja qaz ölçmə məntəqəsi vasitəsilə davam edir.

İyulun sonunda Bakı Rusiya qazının Ukraynadan keçməklə Aİ-yə tranzitinin saxlanması ilə bağlı Moskva ilə danışıqlar apardığını bəyan edib. "Görünür, hər iki tərəf (Aİ və Ukrayna) maraqlıdır, çünki Ukraynanın özünə bu qaz lazımdır. Biz Rusiya ilə danışıqlar prosesindəyik. Əgər razılığa gəlsək, kömək edəcəyik", - deyərək Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib. Onun sözlərinə görə, Avstriya və Slovakiya kimi ölkələr Rusiya qazının Ukrayna ərazisindən nəqli dayandırılarsa, ciddi problemlərlə üzləşəcək, çünki Rusiya qazını başqa mənbələrlə əvəz etmək üçün yüz milyonlarla dollar və ya daha çox pul ödəməli olacaqlar.

İyun ayında isə Bloomberg agentliyi Brüsselin Kiyevlə Rusiya qazının Avropaya tranzitinin davam etdirilməsi ilə bağlı danışıqlar apardığını bildirmişdi. Eyni zamanda müzakirə edilən digər variant Avropa şirkətləri tərəfindən Azərbaycandan qazın alınması və Aİ-yə gedən Rusiya boru kəmərlərinə vurulması idi. Əksər ekspertlər o zaman razılaşdılar ki, söhbət svop əməliyyatlarından gedir, hansı ki, Rusiya Federasiyasından qaz tədarükü faktiki olaraq Azərbaycan sayılır.

Bakıda bu ehtimal qismən təsdiqlənib. Prezident Əliyev bildirib ki, avropalılar buna sərmayə qoymaqdan imtina edərlərsə, Azərbaycan öz qaz hasilatının artırılmasına və onun Aİ-yə ixracı üçün infrastrukturun genişləndirilməsinə milyardlarla dollar sərmayə qoymayacaq. O, xüsusilə qeyd edib

lar dəyərində olan mavi yanacaq ehtiyatlarının həcmi 35 il ərzində ev təsərrüfatları səviyyəsində onun daxili tələbatını ödəmək üçün kifayətdir. Sakarya yatağında hasilat 2023-cü ildə başlayıb. Artıq 2024-cü ilin mayında Türkiyə 6,1 milyon kubmetr hasilat edib. Bu da bir il əvvəlkindən 5 dəfə çoxdur.

Ölkə daxilində istehsalın artması fonunda onun idxalı getdikcə azalır. Belə ki, may ayında Türkiyə 2,9 milyard kubmetr idxal edib, bu bir il əvvəlkindən 22% azdır, ölkənin Enerji Bazarını Tənzimləmə Şurasının (EPDK) iyulun sonunda verdiyi məlumata görə. Eyni zamanda, may ayında Rusiya boru kəməri qazının tədarükü təxminən 30% azalaraq 734 milyon kubmetr təşkil edib. Yeri gəlmişkən, aprel ayında türk idxalçılar "Qazprom"-dan cəmi 413 milyon kubmetr qaz alıblar ki, bu da ötən ilin eyni ayı ilə müqayisədə (1,5 mlrd. kubmetr) 3,6 dəfə azdır.

Bu ilin beş ayının yekunlarına əsasən, "Qazprom" Türkiyəyə 8,39 milyard kubmetr həcmində neft ixrac edib, bu 100 milyon kubmetrdir. Bununla belə, tədarüklər getdikcə azalır. Əgər ilin ilk üç ayının nəticələrinə əsasən, Rusiya şirkəti 7,24 milyard kubmetr qaz verib, sonra aprel-may aylarında

da - cəmi 1,1 milyard kubmetr mavi yanacaq alıb.

BitRiver maliyyə analitiki Vladislav Antonov deyir ki, Türkiyənin açıqlamalarına gəlincə, indiye qədər hər şey Türkiyə qaz ixracatçıları ilə daha ucuz qiymətə sövdələşməyə hazırlaşır. Bununla belə, Türkiyəyə qaz nəqli həqiqətən də azalır. Beş ayın yekunlarına görə, Türkiyə 3 milyard kubmetr satın alıb, bu isə keçən illə müqayisədə azdır. Yalnız Azərbaycan qazının tədarükü artır. Beləliklə, 2024-cü ilin may ayının sonunda türklər 1 milyard kubmetrdən çox qaz alıblar ki, bu da bir il əvvəlkindən demək olar ki, 1% çoxdur. Yanvar-may aylarının yekunlarına görə, Azərbaycandan tədarük 240 milyon kubmetr artıb, yəni 4,67 milyard.

Türkiyənin Rusiya qazından mümkün imtinası Rusiya Federasiyasının satış bazarları axtarışını daha da çətinləşdirəcək. Belə ki, bu ilin yeddi ayının yekunlarına görə, Aİ ölkələri 93 milyard kubmetr mavi yanacaq alıb. Rusiya boru kəməri ilə Avropaya qaz ixracı cəmi 18,1 milyard kubmetr təşkil edib, eyni zamanda, "Türk axını" qaz kəməri ilə 9,26 milyard kubmetr qaz tədarükü edilib. Müqayisə üçün: bütün 2023-cü ildə Qazprom Avropa və Türkiyəyə təxminən 47

milyard kubmetr qaz ixrac edib. Avropa bazarının itirilməsi ona gətirib çıxarıb ki, ötən ilin sonunda Rusiya qaz holdingi 1999-cu ildən bəri ilk dəfə itkiyə məruz qalıb.

Bu ilin yeddi ayının yekunları üzrə Azərbaycan 14,7 milyard kubmetr qaz ixrac edib. Respublika Enerjetika Nazirliyinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, ümumi həcm yarıdan bir qədər çoxu (7,5 milyard kubmetr) Avropa bazarına qalıb. Daha 8 milyard kubmetr Türkiyəyə təhvil verilib. 2023-cü il ərzində Azərbaycan 23,8 milyard kubmetr qaz ixrac edib. Və bu həcm demək olar ki, yarısı (11,8 milyard kubmetr) Avropa bazarından gəlib. Avropada Azərbaycan qazının alıcıları Bolqarıstan, Macarıstan, Yunanıstan, İtaliya, Rumıniya, Serbiya və Sloveniyadır.

Ukrayna tranzitinin son itirilməsi halında Azərbaycan qazı Avropa üçün üstünlük verilən variantdır. Xatırladaq ki, ilin sonunda Rusiya qazının Ukrayna ərazisi ilə Aİ-yə tədarükü üzrə 5 illik müqavilənin müddəti başa çatır. Hazırda tədarüklər məhduddur.

ki, avropalılar Cənub Qaz Dəhlizinin (Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri, Trans-Anadolu qaz kəməri və Trans-Adriatik qaz kəməri) daxildir) ötürmə qabiliyyətini Azərbaycan vəsaiti hesabına 16 milyardan 32 milyard çatdırmaq istəyirlər.

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Azərbaycana səfəri bazar günü başlayıb. Vurğulanıb ki, tərəflər ikitərəfli strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik münasibətlərinin daha da inkişaf etdirilməsi məsələlərini müzakirə etməyi planlaşdırırlar. Bəzi ekspertlər Rusiya qazının Avropaya təkrar ixracının da müzakirə mövzusunda çevrilə biləcəyini istisna etməyib. Bəzi ekspertlər əmindirlər ki, Brüssel və Kiyev üçün Ukrayna ərazisindən tranzitin saxlanması vacibdir, çünki bu tranzit Ukrayna büdcəsi üçün əhəmiyyətli gəlir mənbəyidir. 2021-ci ildə Ukrayna mavi yanacağın tranzitindən əldə etdiyi gəlir 1 milyard dollar təşkil edib.

V.VƏLİYEV

“COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizə olan böyük etimadın nəticəsidir”

“Bu ilin noyabrında Azərbaycan mühüm beynəlxalq tədbirə - BMT-nin İqlim Dəyişiklikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransına - COP29-a ev sahibliyi edəcək. Bu konfransın həm ölkəmiz, həm də dünya üçün böyük əhəmiyyəti var”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında “Yaşıl Dünya” Ekoloji Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Elman Cəfəri deyib.

Elman Cəfəri sözlərinə belə davam edib: “COP29 beynəlxalq konfransın Azərbaycanda, Bakıda keçirilməsi ölkəmizin böyük uğurudur. Azərbaycan Paris razılaşmasına sadıqdır, qlobal iqlim dəyişikliyinə nəticələrinin yumşaldılması üzrə beynəlxalq səyləri dəstəkləyir. Ölkəmizdə karbon emissiyasının azaldılması, yaşıl enerjiyə keçid istiqamətində mühüm addımlar atılır. COP29-un Azərbaycanda keçirilməsi ölkəmizə olan böyük etimadın nəticəsidir. Qlobal iqlim dəyişikliyinə fəsadlarına qarşı mübarizə ayrıca götürülmüş bir ölkənin görcəyi iş deyil. Bu məsələdə birlik və həmrəyliyə ehtiyac var. Azərbaycan hər zaman zəif inkişaf etmiş dövlətlərə yardım siyasətinə sadıq qalıb. Koronavirus pandemiyası zamanı da Azərbaycan zəif inkişaf etmiş dövlətlərə maliyyə və humanitar yardımlar göstərmişdi.

Ölkəmiz yaşıl enerji keçid məsələsində də ədalətli yanaşmanın tərəfindir. COP29-da qlobal iqlim dəyişikliyinə nəticələrinin yumşaldılması

istiqamətində mühüm təşəbbüslərin, çağırışların ediləcəyi gözlənilir. Yeni Bakıda dünyanın gələcəyini müəyyən edən mühüm qərarlar çıxarılacaq. Bu tədbirə ev sahibliyini son 4 ildə ərazisində olan etnik münafişəni təkbəşinə həll etmiş, Cənubi Qafqazda bölgəsel gücə çevrilmiş Azərbaycan edir. Azərbaycanın Qarabağ zəfəri bölgədə iştahı olan qlobal gücləri, Fransa, Almaniya kimi dövlətləri narahat edir. “Siyahı məhbuslara azadlıq”, “Vardanyana azadlıq” kimi şüarlara Azərbaycanı ləkələməyə, COP29 kimi mötəbər bir toplantıya kölgə salmağa çalışmaları gözlənilən idi. Çünki 4 ildə aparılan anti-Azərbaycan kampaniyası keç bir nəticə vermədi. Əksinə Azərbaycan bütün ərazisində suverenliyini bərpa etdi. İndi 30 il sivil dünyanın göz qarşısında tar-mar edilmiş azad Qarabağ bərpa edilir, bölgədə ekoloji layihələrə dayanan ağıllı kəndlər, qəsəbələr salınır, şəhərlər tikilir. Sosial şəbəkələrdə qarayaxma kampaniyası onların ölkəmizə qarşı son uğursuz cəhdi hesab edilə bilər. Buna qədər bir neçə mühüm beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi etmiş Azərbaycan bu konfransı da yüksək səviyyədə təşkil edəcək”.

A. Vəli

Toyuq dərisi NƏYƏ FAYDALIDIR?

DIYETOLOQ AÇIQLADI

“Müasir dünyamızın ən müasir diyetik ət məhsullarından biri də toyuq ətidir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında diyetoloq Ləman Süleymanova deyib. Ləman Süleymanova sözlərinə belə davam edib: “İstər kənd təsərrüfatı inkişaf etmiş ölkələrdə, istərsə də sünü yolla yetişdirilən, qidalandırılan toyuqlara üstünlük var. Yeni hər iki halda toyuq ətidən istifadə olunur və sevilir.

Sağlam şəkildə orqanik yetişdirilən toyuqların tərkibi çox faydalı maddələrlə zəngindir, insan orqanizminə xeyirli təsiri var. Hətta mən deyirdim ki, dərisi belə xeyirlidir. Toyuq dərisinin tərkibində müsbət yağlar var. Düzdür, diyetik nöqteyi-nəzərdən toyuğun dərisi mütəxəssislər tərəfindən məsləhət görülür. Çünki orada xolesterin daha aktivdir. Amma orqanik yetişdirilən toyuqların dərisinin hətta yağları, faydalı maddələri aktivdir və mən özüm də çox sevirem.

Deyirlər ki, toyuğun dərisində xolesterin daha çoxdur. Amma sağlam qidalanırsanız yeni bu xolesterin orqanizm tərəfindən rahat həzm olunur və əlavə maddələr, toksinlər xaric olunur. Sağlam şəkildə qidalananda yeni bunun zərəri yoxdur. Amma çox təəssüf-

Ayşən

lەر olsun ki, sünü yolla yetişdirilən toyuğun dərisi belə bu insan orqanizminə çox zərərliyə. Çünki sünü yolla yetişdirilən toyuqlara müəyyən maddələr vurulurdu və həmin o maddələri zərərli toksinlər məhz dəridə yığılır, dəridə daha aktiv olur və bir mütəxəssis kimi sünü yolla yetişdirilən toyuğun dərisini yemək məsləhət deyil. Çünki həmin o maddənin ən aktiv zərərli toksinləri məhz dəri üzərində olur və bu da mütəmadi istifadə olunanda müəyyən fəsadlara gətirib çıxara bilər”.

Piter Mixalko ortaqlarını ifşa etdi

Gözləndiyi kimi cəmiyyətin bütün təbəqələri yüksək fəallıqla sentyabrın 1-də keçiriləcək parlament seçkilərinə hazırlaşır. Artıq birmənalı şəkildə demək olar ki, seçicilərə kimə və ya hansı partiyanın namizədinə səs verəcəklərini də müəyyənləşdiriblər. Söz yox ki, bu dəfə də xalqın mövqeyi dəyişməz qalacaq. Yəni, növbəti dəfə Cənubi Qafqazın aparıcı gücə malik partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyasının irəli sürdüyü namizədlərinə səs verəcəklər.

Başqa cür qərarın verilə biləcəyi də mümkünsüzdür. Çünki 1993-cü ildən bu günə qədər xalq Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin qurucusu olduğu və hazırda Fətəh Sərkərdə, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərlik etdiyi Yeni Azərbaycan Partiyasına dəstək nümayiş etdirib, irəli sürdüyü namizədlərinə səs verib. Xalq 1 sentyabrda keçiriləcək növbədənəkar parlament seçkilərində növbəti dəfə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və Prezident İlham Əliyevin böyük qələbələr gətirən siyasətinə öz dəstəyini göstərməklə YAP-ın namizədlərinə səs verəcək. Bunu aydın şəkildə dərk edən dağıdıcı müxalifət və xaricdəki antimillət ünsürlər hər cürü təxribatçı addımları və açıqlamaları ilə gözlənilən qələbəyə kölgə salmağa çalışırlar. Lakin onların niyyətləri baş tutmayacaq. Çünki məsəl var deyərək, “el gücü, sel gücüdür”. Xalqın gücü, birliyi qarşısında çör-çöpün duruş gətirməsi mümkünsüzdür, özü də qalib xalqa. Ona görə də, dağıdıcı müxalifət məxluqların haykülləri, təxribatçı əməlləri nəticəsiz qalacaq. Boykot çağırışları isə, ümumiyyətlə, baş tutmayacaq. Yeddindən yetmiş yeddiyə qədər hamı seçki məntəqələrinə gedərək əvvəlcədən müəyyənləşdirdikləri millət sevdalısı, Vətən təəssübkeşi olan deputatlığa namizədlərə səslerini verəcəklər. Bununla bir daha dağıdıcı müxalifət başbirləri və onların arxasında dayanan işbazlar sarsıdıcı zərbələrini alaçaqlar.

Piter Mixalko Əli Kərimlidən pullarını geri istəyib

“Boykot” şousu heç də AXCP sədri Əli Kərimlinin, Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsənlinin beyininin məhsulu deyil. Tədrisən sular durulduqca aydın olur ki, boykot oyununun ideya müəllifləri xaricdəki anti-Azərbaycan dairələr və onların Bakıdakı koordinatorlarıdır. Məsələ tam çılpaqlığı ilə Avropa İttifaqının Bakıdakı ofisində dağıdıcı müxalifət liderləri ilə baş tutan görüş zamanı da mətbuata sızdırıldı. Həmin görüşdə səfir Piter Mixalko AXCP sədri Əli Kərimlini, Müsavat Partiyasının sabiq və indiki sədrləri İsa Qəmbəri və Arif Hacıllını, həmçinin müxalifəti təmsil edən daha bir neçə şəxsi danlayıb, onları zəiflikdə, qorxaqlıqda ittiham edib. Azərbaycandakı cari durumu qısa şəkildə “təsvir” edən P.Mixalko deyib ki, uzun illərdir ABŞ və Al müxalif qüvvələrin fəallığının təmin edilməsi, hakimiyyətə təsir və təzyiç imkanlarının gücləndirilməsi üçün müxalifətə böyük vəsaitlər ayırıb. Bunun müqabilində isə cəmiyyətin narazı hissəsini arxasınca aparmalı olan müxalifət fəaliyyətini yalnız virtual məkanda replikalar paylaşmaqla, müxalifətçiliyi imitasiya etməklə məşğuldur. Hazırda seçkilərlə əlaqədar siyasi fəallığın yüksəltməli olan qüvvələr artıq bu imitasiyanı da lazımi şəkildə edib bilmirlər. P.Mixalko nümunə kimi Gürcüstan müxalifətini və vətəndaş cəmiyyətini göstərərək bildirib ki, həm Azərbaycana, həm də Gürcüstanı ayrılan vəsaitlərin həcmi eyni olsa da, qonşu ölkədə vətəndaş cəmiyyəti hakimiyyətə çox ciddi təsir etmək və iqtidarı sarsıdacaq addımlar atmaq imkanlarına malikdir. Söz yox ki, P.Mixalkonu dağıdıcı müxalifətlə sətir danışmağa, onları ittiham etməyə vadar edən səbəblər var. Digər tərəfdən P.Mixalko açıq formada onların dilə gətirib, ortaqlarını ifşa etməsi tərəflər arasında ciddi konfliktlərin yaşandığından xəbər verir. Hətta ola bilsin ki, P.Mixalko Əli Kərimlidən və Cəmil Həsənlidən son bir il ərzində Avropadan onlar üçün ayrılmış pullarını geri istəyib. Fikir ayrılıqları və ziddiyyətli məqamlar məhz bundan sonra başlayıb. Əli Kərimli və C.Həsənlili müəyyən özlərinə sərif edən arqumentləri ilə tələb olunan pulları qaytarmadan imtina etməyə çalışıblar.

P.Mixalko isə anadangəlmə qırmızısiyət olduğundan qırmızılığın salıb, heç bir özünümüdafiəni qəbul etməyərək pullarını istəyib. Pulla geri qaytarılmadığı üçün P.Mixalko səfirlikdə keçirilən görüşdə qrantıyən dəlləlləri ifşa edib. Məsələnin daha da ağırlaşma biləcəyi ehtimal olunur. O mənada ki, xəbərdarlıqdan nəticə çıxarmayan və pulları geri qaytarmayan dağıdıcı müxalifət daha sətir ittihamlara məruz qala bilər. Bu isə dağıdıcı müxalifətin sonu ola bilər. Hər halda proseslər C.Həsənlinin və Ə. Kərimlinin qorxuqları istiqamətdə inkişaf edir.

İLHAM ƏLİYEV

Ölkə daxilində mövcud olan ictimai-siyasi sabitlik və əmin-amanlıq Azərbaycanın əldə etdiyi uğurlardır. Azərbaycan dünya miqyasında böyük nüfuza sahibdir, etibarlı tərəfdaşdır və regionda gedən proseslərdə fəal iştirak edir. Əldə olunan bu və ya digər nailiyyətlərlə yanaşı, ölkəmizin təhlükəsizliyinin qorunması istiqamətində də böyük işlər görülüb.

Hər bir dövlətin ərazisini onun sərhədləri müəyyənləşdirir. Sərhəd müqəddəs məfhumudur. Azərbaycanın dövlət atributları olan himni, bayrağı və gerbi ölkənin müstəqilliyini təsdiq edən amillərdən biri olduğundan, sərhəd məfhumu, sərhəd anlayışı da bu suverenliyin qorunmasında müstəsna. Sərhədlərimizin qorunması Azərbaycan vətəndaşının qürur mənbəyi və iftixar hissəsidir. Bu sərhədlərin toxunulmazlığını təmin edən isə, sərhədçidir. Azərbaycan xalqı qarşısında böyük məsuliyyət hissi daşıyan sərhədçi bu günümüzün və sabahımızın qoruyucusudur desək, fikrimizdə yanılmırıq.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra dövlət sərhədlərinin qorunması, əsas məsələ olaraq diqqətdə idi. Müstəqilliyimizin qorunmasında dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığı əsas məsələ olaraq qarşıda dururdu. Azərbaycanın sərhəd mühafizəsi xidmətinin keyfiyyətə yenidən təşkil, formalaşdırılması və inkişafı müasir tariximizin yaradıcısı Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. 1992-93-cü illərdə dövlət sərhədinin mühafizəsinin gücləndirilməsi sahəsində hökumət bir neçə qərar versə də, bu qərarların yerinə yetirilməsi lazımı səviyyədə təşkil olunmurdu. Səriştəsizlik, xüsusi ilə xarici qüvvələrin dağıdıcılıq fəaliyyəti ilk vaxtlar Sərhəd Qoşunlarının formalaşması prosesində inamsızlıq yaradırdı. Dövlət sərhəd zolağının bəzi yerlərində keçilməz tikanlı məfillərin sökülməsi və müxtəlif strateji malların kənara daşınmasına şərait yaradılması respublikamızın iqtisadiyyatını sarsıdır, bəzən də sərhədlərimizi qoruya bilməyəcəyimiz barədə ortaya atılan bədxah fikirləri sübuta yetirməyə xidmət edirdi.

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEVİN SƏRƏNCAMI İLƏ 18 AVQUST SƏRHƏDÇİLƏRİN PEŞƏ BAYRAMI GÜNÜ KİMİ QEYD OLUNUR

1919-cu il avqustun 18-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin parlamenti sərhədlərin mühafizəsi haqqında Qanun qəbul etmişdir. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin 2000-ci il avqustun 18-nin sərhədçilərin peşə bayramı günü kimi rəsmiləşdirilməsi Azərbaycanda sərhədçi peşəsinə verilən əhəmiyyətin təzahürüdür.

17 avqust tarixində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçularının təltif edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb. Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidmətinin bir neçə hərbi qulluqçusuna "general-mayor" ali hərbi rütbəsi verilib. Dövlət başçısının digər Sərəncamı ilə bir sıra Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçuları Azərbaycan Respublikası dövlət sərhədinin mühafizəsinin təmin edilməsində, ərazi bütövlüyünün qorunub saxlanılmasında və sərhəd mühafizə orqanları qarşısında qoyulmuş tapşırıqların yerinə yetirilməsində fərqləndiklərinə görə təltif ediləblər. Belə ki, "3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni, "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunublar.

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa edəndən sonra, ölkəmizdə sərhəd infrastrukturunu mövcud deyildi. Sovet imperiyası dövründə olan sərhəd infrastrukturunu, demək olar ki, tamamilə məhv edilmişdir. Ulu Öndərin rəhbərliyi altında, qısa müddət ərzində, Azərbaycanın sərhədlərində tikinti-quru-

Sərhədlərin toxunulmazlığını təmin edən sərhədçilər

Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçuları təltif ediləblər

culuq işləri başlanmışdır. Milli sərhəd mühafizəsinin formalaşdığı 1993-2002-ci illərdə dövlət sərhədlərinin etibarlı mühafizəsinin təşkili sahəsində böyük irəliləyişlərə nail olundu. Sərhədçi zabit və gizirlərin, xüsusilə, ehtiyatdan xidmətə qəbul olunanların bilik və peşə bacarığını artırmaq məqsədi ilə sərhəd mühafizəsinin tərkibində 1994-cü ildə Kadrların Hazırlanması və Təkmilləşdirilməsi Kursları yaradıldı.

2002-ci ilin iyul ayının 31-də Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidmətinin yaradılması barədə Fərman imzaladı. Dövlət Sərhəd Xidmətinin yaradılması və ona mərkəzi icra hakimiyyəti orqanı statusunun verilməsi ilə Azərbaycan sərhədçilərinin fəaliyyəti keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoydu. Dövlət Sərhəd Xidməti qarşısında müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq, yeni vəzifələr qoyuldu və sərhəd təhlükəsizliyinin təminatı məsələlərinin ən yüksək səviyyədə həll olunmasına başlandı.

2002-ci ilin oktyabr ayının 24-də sərhəd aviasiyası yaradıldı, DSX-nin balansına verilməmiş təyyarə və vertolyotlar əsaslı təmir edilərək, xidmətə cəlb olundu, sərhədin havadan mühafizəsinin təşkili, dövlət sərhədində baş verən hadisələrə çevik reaksiya verilməsi və şəxsi heyətin təyinat yerinə vaxtında çatdırılması, dağlıq ərazilərdə və dənizdə xilasetmə əməliyyatlarının aparılması üçün sərhəd aviasiyasının istifadəsinə başlandı.

"HƏR BİR ÖLKƏNİN DÖVLƏT MÜSTƏQİLLİYİNİ VƏ ƏRAZİ BÜTÖVLÜYÜNÜ TƏSDİQ EDƏN AMİLLƏRDƏN BİRİ ONUN DÖVLƏT SƏRHƏDLƏRİ VƏ BU SƏRHƏDLƏRİN TOXUNULMAZLIĞIDIR"

Ümummilli Lider sərhəd mühafizəsinə daim yüksək diqqət və qayğı göstərərək, sərhədlərimizin toxunulmazlığının təmin edilməsini başlıca vəzifəsi kimi dəyərləndirirdi. "Hər bir ölkənin dövlət müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü təsdiq edən amillərdən biri onun dövlət sərhədləri və bu sərhədlərin toxunulmazlığıdır", - deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi milli sərhəd siyasəti müasir dövrümüzdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı Cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. 2007-ci il iyunun 12-də Prezident İlham Əliyevin Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasının yaradılması barədə Sərəncamı imzalaması Vətənimizin sərhəd mühafizəsi sisteminin təkmilləşdirilməsində mühüm rol oynadı. 2008-ci il sentyabrın 14-də Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının ilk kursantları Vətənə, dövlətə sədaqət andı içərək təlim və tədrisə başladılar. Hazırda ölkəmizin sərhəd mühafizəsi dinamik inkişaf mərhələsindədir. Dövlət sərhədlərinin mühafizəsi sisteminin təkmilləşdirilməsi və maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi istiqamətində çoxsaylı uğurlar qazanılmışdır. Bu gün Azərbaycan sərhədləri bütün istiqamətlərdə - quruda və dənizdə lazımı səviyyə-

həd Xidmətinin Akademiyasının yaradılması barədə Sərəncamı imzalaması Vətənimizin sərhəd mühafizəsi sisteminin təkmilləşdirilməsində mühüm rol oynadı. 2008-ci il sentyabrın 14-də Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasının ilk kursantları Vətənə, dövlətə sədaqət andı içərək təlim və tədrisə başladılar. Hazırda ölkəmizin sərhəd mühafizəsi dinamik inkişaf mərhələsindədir. Dövlət sərhədlərinin mühafizəsi sisteminin təkmilləşdirilməsi və maddi-texniki bazanın gücləndirilməsi istiqamətində çoxsaylı uğurlar qazanılmışdır. Bu gün Azərbaycan sərhədləri bütün istiqamətlərdə - quruda və dənizdə lazımı səviyyə-

fəsinin təşkili məqsədilə 19 yeni hərbi hissə kompleksi, 110 sərhəd-döyüş məntəqəsi, "Eyvazlı" və "Qazançı" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələri inşa olunub. Bütün bunlarla yanaşı "Füzuli" beynəlxalq hava limanında sərhəd nəzarəti işi təşkil edilib.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə Prezident, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən zəruri sərhəd müdafiə və mühafizə infrastrukturunun yaradılması üzrə fəaliyyətlər davam etdirilir. Azərbaycan Respublikasının Ermənistanla dövlət sərhədinin Qubadlı və Laçın rayonları ərazisindən keçən hissə-

də qorunur. Sahil Mühafizəsinin yeni bazası Xəzər dənizində dövlət maraqlarımızın yüksək səviyyədə qorunmasına, fasiləsiz müşahidə və nəzarət imkanlarının artırılmasına geniş imkanlar yaradıb. Dəniz sərhədlərinin müasir mühafizə sisteminin yaradılması məqsədilə sahilboyu texniki müşahidə məntəqələri şəbəkəsi yaradılıb.

Bu gün Dövlət Sərhəd Xidmətinin idarəetmə sistemi xeyli təkmilləşdirilib, müasir radiorabitə və telekommunikasiya sistemlərinin tətbiqi genişləndirilib. Dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələrində sərhəd nəzarətinin təşkili beynəlxalq standartlar səviyyəsinə qaldırılıb, sərhəd nəzarəti məntəqələrində sənədlərin yoxlanılması üzrə müasir tipli laboratoriyalar yaradılıb. "Sərhəd Qoşunlarının möhkəmlənməsi müstəqilliyimizin möhkəmlənməsi deməkdir. Çünki hər bir ölkənin ərazisi onun sərhədindən başlayır. Bizim sərhədlərimiz dost üçün açıq, düşmən üçün bağlı olmalıdır", - deyər İlham Əliyev bildirmişdir.

GECƏ - GÜNDÜZ SƏRHƏDDƏ KEŞİK ÇƏKƏNLƏR

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımız azad olundu. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən, bu ərazilərdə zəruri sərhəd mühafizə infrastrukturunun yaradılması, hərbi qulluqçuların xidməti şəraitinin və sosial təminatının yaxşılaşdırılması üzrə kompleks tədbirlər həyata keçirilir. Həmin ərazilərdə qısa müddət ərzində sərhəd zastavalarının fəaliyyəti bərpa edilib, Zəngilan, Qubadlı rayonlarından və Laçın rayonunun bir hissəsindən keçən Ermənistanla dövlət sərhədinin mühafizə və müda-

sinin mühafizəsinin təmin edən Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi hissə kompleksinin ərazisi 25 hektardır. Kompleksin döyüş texnikası parkında helikopterlər, "HAROP", "Quzğun" və "Qırğı" zərbəendirci pilotsuz uçuş aparatları, tank əleyhinə dəzgahlı qumbaraatanlar və idarə olunan raketlər, 120 və 82 millimetrik minaatanlar, zenit qurğuları və digər müasir silah sistemləri mövcuddur. Bununla yanaşı, hərbi hissənin istifadəsində döyüş texnikaları, yüksəkkeçidli nəqliyyat vasitələri, zirehli və avtomobil texnikası, tibb avtomobilləri var.

Əldə silah gecə-gündüz sərhəddə keşik çəkən sərhədçilərimiz fədakarlıq göstərirlər. Xarici təhdidlərin aradan qaldırılması kimi mühüm missiyanın yüksək səviyyədə həyata keçirilməsi Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin diqqətində olan xüsusi məsələdir. Azərbaycan sərhədçiləri beynəlxalq terrorizmə, qaçaqmalçılığa, narkotik vasitələrin qeyri-qanuni dövriyyəsinə, qeyri-qanuni miqrasiyaya qarşı qətiyyətlə mübarizə aparırlar. Xəzər dənizində karbohidrogen ehtiyatlarının hasilatının və ixrac infrastrukturunun təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, ölkəmizdə daxili sabitliyin qorunması kimi vacib vəzifələrin öhdəsindən şərəflə gələn Sərhəd Qoşunları bu baxımdan ölkəmizin qazandığı uğurlarda mühüm rol oynayır.

Dövlət Sərhəd Xidmətinin şəxsi heyəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərhədlərimizin mühafizəsinə göstərdiyi yüksək etimadı doğrultmaq üçün şərəflə və ləyaqətlə xidmət edir. Azərbaycan qonşu dövlətlərlə anlaşma şəraitində yaşayır. Azərbaycan bütün dövlətlərlə əməkdaşlığa hazırdır. Bu gün Azərbaycan sərhədçiləri ölkəmizin ərazi bütövlüyünün qorunmasında, sərhədlərimizin təhlükəsizliyinin təmin olunmasında əsil rəşadət göstərirlər.

Zümrüd BAYRAMOVA

Bəli, yardım etmək insanlığın tacıdır. İnsan oğlu hər zaman var olması üçün yardım etməyə borcludur. Çünki təhlükə hər an var. Kimsə də yaranacaq təhlükədən qaça bilməz. Odur ki, istər insanlar, istər xalqlar bir-birinə yardım edərkən, çətinə düşəndə kömək əlini uzadarsa, insan cəmiyyəti yaşaya, var ola bilər.

Avqustun 19-u dünyada Beynəlxalq Humanitar Yardım Günü kimi qeyd edilir. Bu gün BMT tərəfindən 2008-ci ildə təsis olunub və ehtiyacı olan insanlara humanitar yardım göstərərək həyatını itirənlərin xatirəsinə həsr edilib. İlk dəfə isə 2009-cu il avqustun 19-da qeyd olunub.

BMT baş katibinin xüsusi nümayəndəsi Serxio Vieyra de Mello və onun İraqdakı Yardım Missiyasında çalışan 21 həmkarı 2003-cü il avqustun 19-da Bağdaddakı "Kanal Otel"də kamikadzenin özünü partlatması nəticəsində həlak olublar. Bu tarix məhz onların xatirəsinə anmaq üçün qurum tərəfindən

nın həm canlı qüvvəsinin, humanitar yardımsevərlərinin, həm də maddi yardımlarının dünya ölkələrinin bir çoxunda görmüş olarıq. Beləliklə, harada köməyə ehtiyacı olan varsa, Azərbaycan oradadır.

Elə Beynəlxalq Humanitar Yardım Günü ərəfəsində-avqustun 17-də Azərbaycanın Türkiyədə baş vermiş meşə yanğınlarının qarşısının alınması üçün lazımi dəstək göstərməsi və yanğınların söndürülməsi üçün "BE-200ÇS" amfibiya tipli təyyarənin Türkiyəyə göndərməsi dövlətimizin yardımsevərliyinin, həm şad, həm də dar günündə qon-

zində baş vermiş güclü zəlzələ insan itkisi və dağıntılara səbəb olmuş, infrastruktura ziyan dəymişdi. Baş vermiş təbii fəlakətlə əlaqədar humanitar yardım göstərilməsi üçün Tacikistan hökuməti Azərbaycan hökumətinə müraciət etmişdi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Azərbaycan hökuməti adından təbii fəlakət zonasına 800 min manat həcmində humanitar yardımın göndərildi.

2017-ci ildə Azərbaycan dövləti genişmiqyaslı humanitar böhranın yaşandığı Yəmənin yanında oldu və Azərbaycan tərəfin-

maq üçün köməklərini əsirgəmirilər. Onlar münaqişə zonalarında, təbii fəlakətlərin baş verdiyi ərazilərdə yardıma ehtiyacı olanlara köməyə tələsir və bəzən həyatlarını riskə atırlar. Belə ki, ondoyədək 700-dən çox humanitar yardım işçisi ya həlak olub, ya da ölümlə üz-üzə gəlib. Humanitar yardım qrupları aclıqdan, müharibələrdən, cinsi ayrı-seçkilik və şiddətdən, təbii fəlakətlərdən əziyyət çəkənlərə, o cümlədən qaçqın və məcburi köçkünlərə, uşaqlara, təmiz suya ehtiyacı olanlara kömək əllərini uzadırlar.

Təbii fəlakətlərdən əziyyət çəkən insan-

Harada köməyə ehtiyac varsa, Azərbaycan oradadır

xüsusi olaraq seçilib.

Dünyada qarşudurma və müharibələr 68 milyondan çox insanın doğma yurdlarından didərgin düşməsinə, evsiz qalmasına səbəb olub. Uşaqlar və kişilər məcburi olaraq silahlı qruplara cəlb edilir, qadınlar təcavüzə və istismara məruz qalırlar. Bütün bunlar isə insanların, xalqların bir-birinə humanitar yardım ehtiyacını yaradır.

Azərbaycan torpaqları da 30 il ərzində Ermənistan tərəfindən işğala məruz qalarkən minlərlə soydaşımız ev-əşiyindən didərgin düşdü. Onların hüququ tapdalandı. Bir qərindəyək olan dövrdə yurd-yuvalarından, ev-əşiklərindən, illərlə diş-dırnaqları ilə qurub-yaratdıqları doğma ocaqlarından didərgin düşməli, çadırlarda, şəraitəz yerlərdə yaşamağa məcbur oldular. Bütün bunları görəndə biz xalq kimi, biz həm də dünyada bu işgəncələrə məruz qalan insanları düşünür və onlara hər zaman humanitar yardım göstərməklə yardım etməyi üstün tuturuq.

Vaxtilə biz də qonşu və bir neçə xarici dövlətlərdən humanitar yardım almışıq. Bu gün isə Zəfərli və qüdrətli Azərbaycan harada zəlzələ, təbii fəlakət, müharibə ocağı, təhlükədə olan qadın, uşaq, qoca, çarəsiz insan varsa, oraya yardım etməyi özünə borc bilir. Bu borc kimsə borclu olmaq deyil, insanlıqdan, humanistlikdən yaranan borcluluq hissidir.

Ötən onilliklərə nəzər salsaq, Azərbaycan-

şusunun yanında olmasının göstəricisidir.

2022-ci ildə Türkiyədə baş verən dəhşətli zəlzələ zamanı da qonşu və qardaş ölkənin yanında ilk Azərbaycan oldu. Dövlət başçısının göstərişi ilə ölkəmizin Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Türkiyədə baş vermiş güclü zəlzələnin fəsadlarının aradan qaldırılması və axtarış-xilasetmə əməliyyatlarına cəlb edilmiş xilasediciləri zəlzələ bölgəsinə yollanmış və qısa zaman ərzində Kahramanmaraşda dağıntılar altından 53 nəfəri sağ çıxarmış, eyni zamanda dağıntılar altından həm də 691 nəfərin cəsədini çıxararaq aidiyyəti üzrə təhvil vermişdilər.

2014-cü ildə Əfqanıstanda sel və daşqınlardan əziyyət çəkən əhaliyə Azərbaycan hökuməti tərəfindən ümumilikdə 211 min 500 manat dəyərində bir dəfəlik humanitar yardım göndərildi.

2015-ci ilin dekabr ayının 7-də Tacikistanın Dağlıq Bədxəşan Muxtar Vilayətinin əra-

dən Donor Konfransı əsnasında bu ölkəyə humanitar yardımın göstərildi.

Artıq bir neçə ildir ki, Ukrayna müharibə şəraitində yaşayır. Azərbaycan dövləti tərəfindən vaxtaşırı Ukrayna xalqına humanitar yardım məqsədilə dərman vasitələri, tibbi sərifiyyat malları və ərzaq məhsullarından ibarət yardım edilib.

Azərbaycan həmçinin İran İslam Respublikasında baş verən təbii fəlakətlər zamanı da qonşu dövlətin yanında olub, ayrı-ayrı illərdə zərər çəkən bölgələrə və insanlara humanitar yardım göndərib. Azərbaycanın göstərdiyi onlarla belə humanitar yardımları sadalamaq olar. Onlardan bir neçəsini qeyd etməklə insan faktorunun humanist dövlətimiz üçün əsas amil olduğunu vurğulamaq istədik.

Humanitar yardım həm də insanlar tərəfindən göstərilir. Yardım fəalları dünya miqyasında milyonlarla insanın həyatını qurtar-

ların sayı son on ildə artıb. Hər il təxminən 211 milyon nəfər təbii fəlakətlərin mənfii təsirinə məruz qalır. Dünyada əhalinin sayının, iqtisadi böhranın, ekoloji və sağlamlıq problemlərinin, aclıq dərəcəsinin, müharibə və təbii fəlakətlərin çoxalması, qiymətlərin bahalaşması humanitar yardım işçilərinin fəaliyyətinin önəmini daha da artırır.

Beləliklə, dünyada insan varsa, onların həyatın bəxş etdiyi təbii fəlakətlərdən hər zaman əziyyət çəkənləri gözlənən hadisədir. İnsanların və xalqların bir-birinə yardımı ilə dünyanı yarana biləcək bu kimi çətinliklərdən xilas etmək olar. Odur ki, insan övladı hər zaman yardım etməyə hazır olmalıdır. İstər təklildə, istər xalq olaraq. Bizim dövlətimiz kimi: harada yardıma ehtiyac varsa, Azərbaycan oradadır, eləcə də azərbaycanlı yardımsevərlər.

Mətanət Məmmədova

“Paris - 2024” rəzalətindən sonra görünür Makronun başı yene də dərddə olacaq. Belə ki, bu günlərdə Fransada Sarı Jiletli Hərəkatının (Mouvement des gilets jaunes) təmsilçiləri sentyabrın 6-da yenidən etiraz nümayişlərinə başlayacaqlarının anonsunu veriblər. Bu barədə “manifestationgiletsjaunesparis” saytı məlumat yayıb. Məlumatda “sarı jiletli”in hökumətdən geniş tələbləri göstərilib. Sarı Jiletli Birliyi bildirib ki, etiraz nümayişləri sentyabrın ilk şənbə günündən yenidən start götürəcək.

Son illərdə dünyanın ayrı-ayrı ölkələri müxtəlif “rəngli” inqilablarla silkələnib. Məsələ burasındadır ki, Yelisey Sarayı da bu və ya digər ölkədə “rəngli” inqilablar ideyalarının yayılmasında açıq və yaxud gizli şəkildə maraqlı olub. Fransa rəsmilərinin Liviyada və keçmiş müstəmləkə ərazilərində mövcud hakimiyyətlərə qarşı təhdid fəaliyyətləri, rejimlərin dəyişdirilməsi hədələri ilə bağlı transmilli mediada çoxsaylı məlumatlar yayılma rəsmi Paris təkzib etmək əvəzinə susmağı üstün tutdu. Nəhayət, Yelisey Sarayının uzaq coğrafiyalarda digər ölkələr üçün cızdığı məkrli “rəngli” inqilablar dalğası Fransanın özünə də çatdı.

Fransada Sarı Jiletli Hərəkatının əsası 2018-ci ildə qoyulub və sonradan digər qonşu ölkələrə yayılıb. Hərəkatın adı kommunal və bəzi digər xidmət işçilərinin geydikləri sarı rəngli uniformadan götürülüb. Bəhs olunan sektorlarda çalışanların işləri ağır, gəlirləri aşağıdır. Məhz bu kateqoriyadan olan insanlar Makronun “islahatları” səbəbindən yaşayışlarının çətinləşməsinə və dözülməz hala gəlməsinə etiraz əlaməti olaraq küçələrə axışdılar. Sonradan isə Makronun siyasətindən narazı qalan digər sektor təmsilçiləri də hansısa bir etiraza başlayanda əyinlərinə sarı jiletlər geyindilər. Beləliklə, deyə bilərik ki, “sarı jiletli” yeni Fransa inqilabının rəmsinə çevrilib.

Dünya son illərdə “sarı jiletli”in tez-tez Fransanı silkələdiklərinə və hakimiyyətə ciddi narahatlıqlar yaşatdıqlarına şahidlik edir. Məsələn, 2018-ci ildəki permanent etirazlardan sonra Makronun 2019-cu ilin gelişi münasibətilə xalqa ünvanladığı müraciətdə ifadə etdiyi absurd, realıqdan uzaq fikirlər “sarı jiletli” tərəfindən, necə deyərək, top-tüfənglə qarşılandı. Həmin ərəfədə sosial şəbəkələr hərəkat

Yeni Fransa inqilabının rəmzi - “sarı jiletli”

Hərəkatın təmsilçiləri hökumətdən geniş tələblər məqsədilə sentyabrın 6-da yenidən etiraz nümayişlərinə başlayacaqlarının anonsunu veriblər

üzvlərinin etiraz platformasına çevrildi. “Siz və sizin silahdaşlar insanlara yuxarıdan aşağı baxmaqda, onları dişsiz, cəmiyyətin qalığı saymaqda davam etsəniz, qəzəb nifrətə çevriləcək”. Bunu “Sarı Jiletli” Hərəkatının nümayəndəsi

“Facebook” səhifəsində Makronun Yeni il müraciətinə cavab olaraq yazmışdı. Ötən il “sarı jiletli” Parisdə inflyasiyanın artmasına və yaşayışın bahalaşmasına qarşı dəfələrlə nümayişlərə çıxıblar. Nümayiş iştirakçılarının birinin sözləri-

nə görə, Fransada ölkənin yoxsul sakinləri üçün çox çətin vəziyyət hökm sürür. Onların müalicə almaq, elektrik enerjisi xərclərini ödəmək və keyfiyyətli ərzaq əldə etmək imkanları yoxdur. Makron iqtidarı isə etirazları yatırmaq üçün köhnə üsula - zorakılığa əl atır. Polis zorakılığının görüntüləri bütün dünyaya yayılıb - hüquq-mühafizə orqanları etirazçılara qarşı gözyaşardıcı qaz və rezin güllələrdən istifadə edir. Hərəkatın qeyri-rəsmi liderlərindən biri Jerom Rodriges gözünü itirib. Paris Administrasiyasının etirazlara “demokratik” münasibətini Fransanın keçmiş daxili işlər naziri Kristof Kastaner açıq

şəkildə ifadə edərək nümayişçilərin “bədheybətlərlə” müqayisəsini aparmışdı. İnsan haqları, “azadlıq, bərabərlik, qardaşlıq” deyərək ən yüksək səsə qışqıran ölkənin elementar hüquqlarını tələb edən öz xalqını belə epitetlərə layiq görməsi hakimiyyətin iç üzünü göstərir.

Qeyd edək ki, Sarı Jiletli Hərəkatının gələcək ay üçün anonsunu etdikləri etirazların əhatə dairəsi kifayət qədər genişdir. Bildirilir ki, “sarı jiletli” Vətəndaş Təşəbbüsü Referendumunun (RIC) Konstitusiyaya daxil edilməsi, əsas mediaların qərsiz olması, ümumi qiymət artımının - elektrik, qaz, ərzaq, benzin kimi gündəlik tələbatların qiymətinin artırılmasının qarşısının alınması, vergilərin azaldılması və digər tələblər irəli sürüldü. Onların tələbləri arasında, həmçinin Fransanın Avropa İttifaqından, eləcə də NATO-dan çıxmaqla bağlı referendumun keçirilməsi yer alır. “Sarı jiletli” bu dəfə inflyasiya nəzərə alınmaqla maaşların və pensiyaların artırılmasını, Ukrayna və Yaxın Şərqdə münaqişəyə son qoyulmasını tələb edərək, Ukraynaya hərbi qüvvələrin göndərilməsinə qarşı olduqlarını bildirirlər.

Göründüyü kimi, bu dəfə “sarı jiletli” Makron iqtidarı qarşısında həm iqtisadi-sosial, həm də siyasi məzmunlu tələblər qoymaq niyyətindədirlər. İndi Makron hökuməti çox çətin dönməni yaşayır. Avropa Parlamentinə və Milli Assambleyaya seçkilərdəki biabırçı məğlubiyyət Makronun və onun formalaşdırdığı hökumətin cəmiyyətdə tama-

mə ilə nüfuzdan düşdüynə dələlət edir. Açıq-aydın görünür ki, iqtisadi problemlər, yüksək inflyasiya məngənəsində çabalayan Fransada həm də siyasi böhran yaşanır və hakimiyyət dəyişikliyi sosial sifarişə çevrilib. İş o yerə çatıb ki, Makronun istefası aktual bir məsələ kimi gündəmə gəlib. Düzdür, onun özü istefa verməyəcəyini bildirir və hakimiyyətinin legitim olduğunu isbatlamaq üçün müxtəlif beynəlxalq təsisatlara müraciətlər ünvanlayır. Lakin bu dirənmiş və çırpıntılar əbədir və heç nəyi dəyişməyəcək.

Sevinc Azadi

Bununla razılaşmayan çox adam olacaq. Məsələn, ilkin olaraq restoran sahibləri, hansı ki, toylarda insanlara sırıdıkları təzəli-köhnəli yeməklərlə milyonlar qazanırlar. İkinci olaraq isə mollalar razılaşmayacaq. Çünki onlar yas mərasimlərində yeməyin ən gözəl hissəsini yeyir və evlərinə isə yas süfrəsində olan bütün naz-nemətlərlə dolu çanta isə gedirlər. Belə isə, nə üçün "bəlkə yeməyə?,- çağırışımıza razı olmalıdırlar ki?..

Bəs nə edək? Elə məsələ də budur. İnsanlar iştirak etdiyi toy və yas mərasimində nə üçün zəhərlənir? Toya kiminsə xoş gününü bölüşməyə gedirsən, yoxsa zəhərlənməyə? Bəs yasa, kiminsə kədərini bölüşməyə, acı günündə onun yanında olmağa gedirsən, yoxsa zəhərlənməyə? Deməli, yeməyə ehtiyac yoxdur. Bu barədə danışaq.

Toylarımız: israfçılığın ifrat zirvəsində

Biz toyları o vəziyyətə gətirib çıxarmışıq

Toyda da, yasda da zəhərlənirik: bəlkə yeməyə?..

lərə elə bir faiz tətbiq olunur ki, ta sən olursan, bankın qulu, köləsi, illərlə bu faizin altından çıxıb bilmirsən. Bir ağır yük kimi bu faizlər qəddini əyir, nəfəsini kəsir. Bu da olur çox yeməyin sonu...

Eləcə də yas mərasimlərimiz, nə üçün bu qədər israfçılıq edirik? Nə üçün bir stəkan çay, halva ilə kifayətlənmirik? Hökmən süfrədə min bir naz-nemətin olmasını arzulayırdıq. Əvvəllər yas mərasimləri indikindən qat-qat sadə idi. O mənada ki, bir növ yemək olardı, bir də halva, çay. Lakin indi bunu hər kəs görür, mənəcə sadalamağa dəyməz. Tək onu deyim ki, yas mərasimlərində açılan süfrələri də eynilə toy süfrələrinə bənzətməmişik. Görsən çox yeyəndə nə olur ki?..

ki, artıq israfçılıq son həddə çatıb. Sanki "kimin süfrəsi daha zəngin olacaq" yarışına girmiş, bundan istifadə edib qiymətləri hər gün bir az da bahalaşdırıran, yeri gələndə isə köhnə yeməkləri də menyulara əlavə edən restoran sahiblərinin toruna düşmüşük. Belə olan yerdə gözəl ənənələr ilə zəngin olan ötən illərin toylarını xatırlamalı oluruq. Harada qaldı o toylar? Heyf o toylardan. Yeməklə deyil, ənənələrlə, adətlərlə zəngin olan toylar.

Ev şəraitində keçirilirdi o toylar. Lakin heç vaxt bir adam belə zəhərlənmirdi. Çünki toy üçün alınan bütün ərzaqlar yeni olurdu. Hamısı bir gün əvvəl bazardan alınır. Toy üçün aylar öncədən beləslənə heyvan kəsilir, ət soyudulur, toy evinin və qonşuların soyuducusuna yığılırdı. Beləliklə, toyda nə istifadə olunurdusa, hamısı təzə-tər olurdu. Yeməklər də ki, iki növdən atıq olmazdı. Buna görə də zəhərlənmək ehtimalı sıfır olurdu.

Lakin müasir toylarda süfrəyə o qədər nemət düşür ki, insan da istər-istəməz onların hər birindən bir tikə yemək istəyir. Belə olan halda isə bəlkə də yemək və salatların hər biri təzə ola bilər, lakin üst-üstə yeyilənlərin bir-biri ilə reaksiyası zəhərlənmə yaratmaq gücünə malik ola bilər. Bütün bunları illərlə görə-görə yenə də toy süfrələrini zənginləşdirə-zənginləşdirə gedirik. Bu isə toylarda israfçılığın ifrat dərəcəyə gəlib çıxmasına səbəb olub. Restoran sahiblərinə də bu, təbii ki, sərf edən bir məsələdir. Masa üzərində artıq qalanlar sabahkı toyda istifadə olunur. Udan restoran sahibləri, uduzan isə köhnə yeməklə qidalanıb zəhərlənən bizlər oluruq.

Avqust ayının ötən günlərində həm toy, həm də yas mərasimində zəhərlənmələrin olması onun göstəricisidir ki, masa üzərinə sağlamlıq yemək qoyulmur. İnsanların kütləvi şəkildə zəhərlənməsi dediklərimizi təsdiqləyən faktır.

Yasda da zəhərlənməyə başladık

Dəfələrlə toylarda zəhərlənmə halları ilə qarşılaşmışıq. Dəfələrlə mətbuat bu barədə

xəbər verib, aid qurumlar tərəfindən köhnə yeməkləri təqdim edən restoranlara cərimələr tətbiq olunub, sonra ağılları başlarına gəlsə də, görünən odur ki, belə hal yenə də baş verir. Çünki toylarda israfçılığa özümüz şərait yaradırdıq. Əslində restoran sahiblərinin bu məsələdə günahı bizdən azdır.

Yas mərasimində isə zəhərlənmə halı çox nadir şəkildə qarşılaşdığımız bir haldır. Çünki ölüm qəflətən baş verir. Ani halda da hazırlıqlar başlanır, ehsan bişirilir. Burada köhnə ərzaq məsələsi bir qədər düşündürücü ola bilər. Lakin fakt odur ki, biz bu məsələdə də ətraflı məlumatla sahib deyilmişik. Ötən həftələrdə yas mərasimlərindən birində kütləvi şəkildə zəhərlənmə baş verməsi, "halva ilə çay içmişik" deyənlərin mədəsində əslində bozbaşın müəyyən edilməsi onun göstəricisidir ki, biz özümüzü aldadırdıq. Axı yediyimizi gizlətməklə həmin bozbaşın hansı şəraitdə bişirilməsini, təzəlik və köhnəlik dərəcəsinin necə olduğunu da gizlətməmiş oluruq. Bununla kiminsə səhvini, ağgözlüyünü ört-basdır etmiş oluruq. Və sabah həmin yemək hazırlayanların başqa yas mərasimlərində də köhnə ərzaqlardan istifadə etməsinə şərait yaradırdıq.

Nə üçün çox yeyirik?..

Maraqlıdır, axı nə üçün biz çox yeyirik? Dünyanın bir çox ölkələrində istər toy, istərsə də yas mərasimi olsun, yemək verilmir. Toyda insanlar yığışib xoş günü birlikdə qeyd edir, yasda isə hər kəs birlikdə mərhumin yaxınlarının yanında olmağa, onlara təselli verməyə çalışır.

Biz isə toylarımızda elə süfrələr açırıq ki, təsadüfən xarici ölkələrdən qonağımız olan insanların necə deyərler, gözü kəlləsinə çıxır ki, bu qəddər israfçılıq olar. Lakin biz nə edirik, nəzər salsaq görürük ki, hər il toy süfrələrinin menyularını artırır-artıra gedirik. Bir-birimizlə bəhs edə-edə min arşın quyunun dibinə düşməli, banklara illərlə kredit ödəməli olsaq da, qonşudan geri qalmamaq prinsipindən vaz keçmirik.

Nə üçün biz çox yeyirik?.. Toyda da, həttə yasda da sanki yemədən məclisin yola verilməsinin mümkün olmadığını düşünürük. Həmişə toy və yas mərasimlərindəki israfçılıqdan söz düşəndə bezi insanlar deyir ki, əşi, ehsansız yas olar? Toyun yaraşığı yeyib-ichməkdir. Bax, nə qədər ki, bu təfəkkürə malik insanların təxəyyülündə hələ də bir dəyişiklik baş verməyib, toy və yas mərasimlərində israfçılıq gündən-günə artacaq, eyni zamanda da zəhərlənmələr.

Hər dəfə qonşu Türkiyədə toy mərasimlərinin nə qədər sadə keçirilməsi barədə söhbət düşür. Bu toylarda gəlin və bəyə verilən hədiyyələr yeni ailə quran gənclərin həyatında böyük rol malik olduğu halda, bizdə toy məclisində yığılan pul tamamilə restorandakı yemək süfrələrinə xərclənir. Toy sahibi məclisin sonunda yığılan pulları dəstələyib restoran sahibinə verib oradan əliboş evə yollanır. Danışanda da, əşi, Türkiyədəki toylardan toy çıxmaz, o toyda ki, yeyib-ichmədin, məgər o, toydur, deyənlər olur.

Lakin görünən odur ki, Türkiyədə toylarda yığılan qızıl-pul gənc ailənin evində çatışmayan əşyalara sərf olunur, onların yaxşı, təminatlı yaşamasına yönəldilir, bizdə isə restoran sahiblərinin daha da yaxşı yaşamasına, işini daha da genişləndirməsinə.

Toy sahibi restorandan evə qayıdandan sonra səhəri gündən problemlər başlayır. Kreditlə alıb qızına verdiyi cehizin, gəlin üçün alınan zinet əşyalarının ödənişləri onu hər ay gözleyir. Toy bitir, nəvələr dünyaya gəlir, 2-3 yaşına çatırlar, lakin kredit hələ ki, bitmək bilmir. Bizim banklar da ki, bax, belə həriflər axtarır ki, öz tələsinə salsın. Kredit-

Nəticə heç də ürəkəcan deyil

Bizim toy və yas məclislərimizlə əlaqədar bir qənaətə gəlməyimiz vacibdir. Bunu inzibati şəkildə kimsə tətbiq etməyəcək ki, bizə. Özümüz ictimai şəkildə bu məsələlərə bir çözüm tapmalıyıq. Necə ki, əvvəllər el ağsaqqalları var idi, onların toy üçün də, yas üçün də tövsiyələri, göstərişləri var idi, heç kim də bu "qanunlardan" kənara çıxıb bilmirdi, indi də ağsaqqallar, ağbirçəklər var. Hərçənd ki, indi böyük sözü dinləyən çox az adam qalır, lakin yenə də gec deyil. Onların məsləhəti ilə yas və toy mərasimlərini qaydaya salmağın vaxtı çatıb. Bu qədər israfçılıq, bu qədər dəbdəbə nəyə lazımdır? Qoy sadə şirniyyatlı süfrələr toylarımızın bəzəyi olsun. Qoy halva və çay yas mərasimlərində ehsan olsun. Toyda sevinək, dəyək-gülək, rəqs edək, yeməyə çox vaxt ayırmayaq. Kişilər spirtli içki içib, camaatın qızgınlığının gözü qarşısında hoqqabazlıq etməsin.

Yaslarda isə mərhumin adına bişirilən halva ilə bir stəkan çay içib, ev sahibinin könlünü xoş etmək olar. Lazımdır ki, əzizini itirən insanın yanında olasan, onunla acılarını bölüşsən. Axı atalarımız yaxşı deyib ki, sevinci paylaşarsan, çoxalar, kədəri paylaşarsan, azalar. Belə isə, yemək istər toy, istərsə də yas mərasimlərimizdə önəmli rol oynamır.

Elə bütün bunlara görə də gəlin az yeyək. Az yeyək ki, israf etməyək. Az yeyək ki, kreditə girməli olmayaq. Az yeyək ki, yeni qurulan ailələrə dəstək ola bilək. Və ən əsası, az yeyək ki, zəhərlənməyək. Ən dəhşətli də budur, zəhərlənmə ölümə də nəticələnə bilər. Bəs bu zaman həmin krediti kim ödəyəcək? Axı biz artıq tək toylarımız üçün deyil, qonşunun verdiyi ehsandan mütəlak dədə-nənəmizə vermək üçün də kreditin altına çiyinimizi veririk.

Nə isə, gəlin az yemək barədə düşünek... Ağsaqqal-ağbirçəklərin başımıza ağıl, toy və yas məclislərinə isə bir qayda qoyması vacibdir. Sabah gec ola bilər.

Mətanət Məmmədova

Ermənistanda yaşayan və hələ də özlərini saxta "dq" təmsilçiləri kimi təqdim edən, bu da azmış kimi "mühacirətdə olan parlament" və s. feyk qurumlara öz təbirlərincə "rəhbərlik" edən separatçılar artıq erməni xalqını da bezdiriblər. Onu da qeyd edək ki, Qarabağ erməniləri ilə Ermənistan erməniləri arasında ənənəvi qarşıdurmalar da yaşanmaqdadır.

Roman Baqdasaryan: "Biz deyirik ki, "heç bir "dq" mövcud deyil, amma Qarabağdan olan mütəşəkkil cinayət dəstələrinin suveren Ermənistan torpaqlarında qanunsuz "respublikanın" fəaliyyət göstərməsinə imkan veririk"

Bu arada, ermənistanlı bloqer Roman Baqdasaryan özünün teleqram səhifəsində qarabağlı separatçıları "ağ-yuyub, qara sərib". Belə ki, Qarabağdan olan separatçılar

Erməni bloqer separatçıları və hakimiyyəti hədəfə aldı

Roman Baqdasaryan: "Hansı səbəbdən Ermənistan vətəndaşları bunlara dözməlidir?"

mütəşəkkil cinayət dəstələrinin suveren Ermənistan torpaqlarında qanunsuz "respublikanın" fəaliyyət göstərməsinə imkan veririk".

Baqdasaryan haqlı olaraq sual edir: "Axı nəyə görə bu adamlar Ermənistanda oturub, qanunsuz sənədlər verirlər? Bu nə deməkdir? Niyə DİN, MTX (milli təhlükəsizlik xidməti) və s. güc strukturları susurlar? Hansı səbəbdən Ermənistan vətəndaşları bunlara dözməlidir? Belə olan təqdirdə heç kim özünü təhlükəsiz hiss edə bilməz".

"Samvel Şahramanyan kimdir? Əgər biz belə şeylərə dəstək göstəririksə, regionda hansı sülhdən

danışmaq olar?"

Göründüyü kimi, Baqdasaryan yalnız Qarabağdan olan separatçıları hədəfə almır, o, paralel olaraq hakimiyyət tərəfdarı olmasına rəğmən, dövlət qurumlarını da nişangaha alır.

Erməni bloqer xüsusilə, özünü qondarma və saxta "dq"nin "prezidenti" kimi sıırmağa davam edən Samvel Şahramanyanın fəaliyyətinin üzərində dayanır və bildirir ki, o, erməni xalqı üçün heç kimdir: "Samvel Şahramanyan kimdir? Əgər biz belə şeylərə dəstək göstəririksə, regionda hansı sülhdən danışmaq olar? Bu adamlar bütün Ermənistan boyu insanları qorxu içində saxlayırlar! Niyə? Məgər bizdə güc orqanları yoxdur? Ermənistan müstəqil dövlətdir, yoxsa buranı Qarabağdan olan mütəşəkkil cinayətkar dəstənin narkomanları idarə edirlər?"

Roman Baqdasaryan belə davam edəcəyi təqdirdə digər ölkələrin Ermənistanı ciddi dövlət olaraq tanımayacağını qeyd edib və bildirib ki, əgər bir ölkədə saxta sənəd verən separatçılar fəaliyyətlərini davam etdirəcəklərsə, başqa dövlətlər bu ölkəni ciddiyyə almamaqla haqlı olacaqlar.

Afət Tahirqızı

Postsovet məkanında reallıq

Ötən həftə Belarus prezidenti Aleksandr Lukaşenko "etiraz xarakterli cinayətlərə" görə məhkum edilmiş 30 nəfərin öfv edilməsi haqqında fərman imzalayıb. "Öfv olunanların 14-ü qadın, 16-sı kişi, bəzələrin isə ağır xəstəlikləri var. Pensiya yaşında olan insanlar var. Onların hamısı təqsirini boynuna alıb, etdiklərinə görə səmimi şəkildə peşman olduqlarını deyiblər və qanuna tabe olan həyat tərzi keçirməyi öhdəsinə götürüblər", - deyər prezidentin mətbuat xidmətinə yaxın Birinci Telegram kanalının hovuzu adlarını açıqlamadan yazıb. Xatırladaq ki, 2020-ci ildə Belarusda kütləvi etirazlar prezident seçkilərinin rəsmi nəticələri ilə bağlı olub. Açıqlanan məlumatlara görə, Lukaşenko 80,1%, onun əsas rəqibi Svetlana Tixanovskaya (hazırda xaricdəki Belarus müxalifətinin lideri) 10,1% səs toplayıb.

Ermənistanda Bakı ilə sülh danışıqlarına dair müzakirələr davam edib. ABŞ Dövlət Departamenti jurnalistlərin ATƏT-in Minsk Qrupunun gələcək formatı və bu barədə Amerika tərəfinin mövqeyi ilə bağlı sorğusuna cavab olaraq bildiriib: "ABŞ hökuməti Ermənistan və Azərbaycanın davamlı və layiqli sülh sazişi danışıqlarına nail olmaq söylərini dəstəkləyir". Üstəlik, ABŞ Ermənistan və Azərbaycanla tərəflərin razılaşdığı və irəliləyiş əldə edə biləcəkləri istənilən formatda işləməyə hazırdır.

Bundan əvvəl Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi bəyan etmişdi ki, Ermənistan tərəfi Minsk prosesinin davam etdirilməsi məsələsinə münasibətlərin hərtərəfli tənzimlənməsi kontekstində baxa bilər. Azərbaycan ATƏT-in Minsk qrupunun buraxılmasını tələb edib. Eyni zamanda Gürcüstanın baş naziri İrakli Kobaxidze bildiriib ki, "Milli Hərəkat" partiyasının məhkəməsi "ölkənin birdəfəlik rahatlanması üçün" prinsiplə əhəmiyyət kəsb edir. "Gürcü Arzusu"nun 2008-ci il avqust müharibəsi ilə bağlı araşdırmasına cavab olaraq və Milli Hərəkatın məsuliyyəti məsələsinə qaldıran Kobaxidze bildiriib ki, Haydi Taqlivi (Al üçün hesabın müəllifi, Gürcüstanın Cənubi Osetiya qarşı müharibəyə 2008-ci ildə başladığını etiraf edən) qənaətə gəlib və Avropa Şurasının sənədi birbaşa sübutdur.

"Milli Hərəkat" Avropa Şurasının qətnəməsini bilavasitə dəstəkləyib, bununla da müharibənin başladığını tanıyıblar. Taqlivininin qənaətinə gəlincə, orada prosedurun nəzərdə tutulmadığı bir imza var, lakin onlar sənəddə göstərilən sübut və nəticələrlə razılaşıblar. Təbii ki, Taqlivininin gəldiyi qənaət və Avropa Şurasının sənədi bir vaxtlar Milli Hərəkatın rəhbəri Saakaşvilinin avtoritar rejimi tərəfindən törədilmiş xəyanəti etibarlı şəkildə sübut edir. Bundan əlavə, 2008-ci ildə ölkəyə bu qədər ziyan vuran şəxslərin ədalətə qovuşması üçün digər sübutların öyrənilməsi vacibdir", - Kobaxidze bildiriib.

AYSEL

Deputatlığa namizədlər hansı halda cərimələnə bilər?

Azərbaycanda sentyabrın 1-də Milli Məclisə növbədənəknər seçkilər keçiriləcək. Avqustun 9-dan etibarən isə seçkiqabağı təşviqat kampaniyasına başlanılıb və təşviqat üçün hər dəfə üzrə qapalı və açıq məkan olmaqla 5509 ünvan müəyyənləşdirilib. Bu proses avqustun 31-i saat 8:00-da başa çatacaq. Hazırda deputatlığa namizədliyi qeyd alınmış şəxslər, onların səlahiyyətli nümayəndələri və vəkil edilmiş şəxsləri, namizədi qeydə alınmış siyasi partiyalar, siyasi partiyaların blokları, onların səlahiyyətli nümayəndələri

və vəkil edilmiş şəxsləri tərəfindən təşviqat kampaniyası həyata keçirilir. Maraqlıdır, seçkiqabağı və ya referendumla bağlı təşviqatın aparılması qaydalarının və müddətinin pozulmasına görə qanunvericilikdə hansı cərimələr nəzərdə tutulub?

"Seçki 2024" Müstəqil Media Mərkəzinin məlumatına görə, Seçki Məcəlləsinin 164.1-ci bəndinə əsasən, seçkiqabağı və ya referendumla bağlı təşviqatın aparılmasının Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydalarının və müddətinin pozulmasına görə 100 manatdan 150 manatadək məbləğdə cərimə edilir.

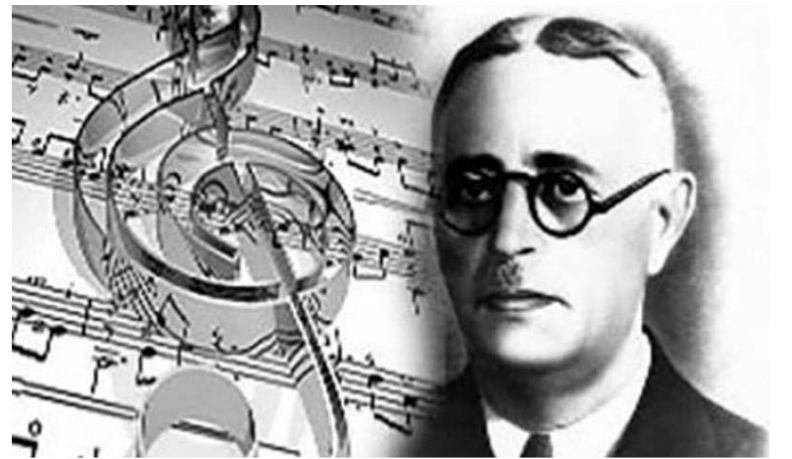
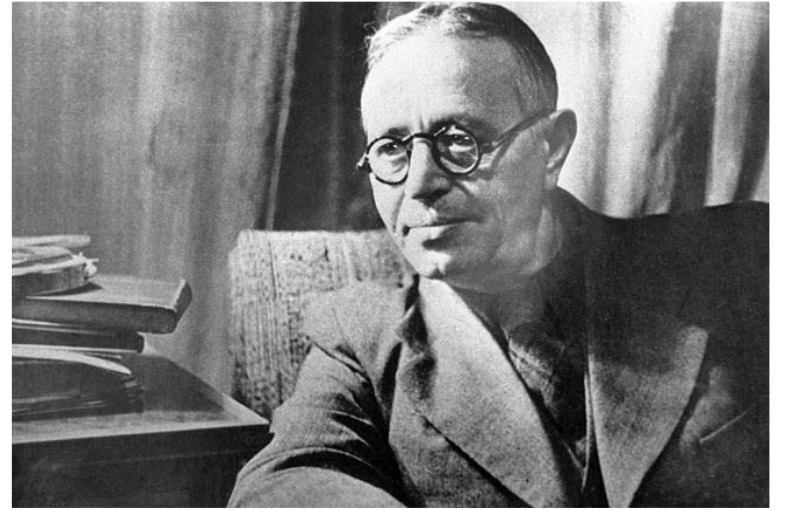
Qeyd edilmiş namizədə seçkiqabağı təşviqatın müddəti başa çatana kimi şərəf və ləyaqətini seçki qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş televiziya və radio yayımçılarınin proqramlarında və dövrü nəşrlərdə onların vəzifəli şəxsləri tərəfindən müdafiə etmək imkanının verilməməsinə görə - vəzifəli şəxslər 150 manatdan 250 manatadək məbləğdə, hüquqi şəxslər 300 manatdan 450 manatadək məbləğdə cərimə olunur.

Qarabağın inciləri: Şuşanın pasportu Üzeyir bəy

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Elmi-kütləvi, mədəni-maarif, təhsil proqramlarının hazırlanması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

III YAZI

O, Azərbaycan musiqisinin dahisi sayılır. Dünyaşöhrətli bəstəkar, görkəmli musiqişünas, publisist, dramaturq, pedaqoq və ictimai xadim, müasir Azərbaycan peşəkar musiqi sənətinin və milli operasının banisi, Şuşanın pasportu, siması olan dahi Üzeyir Hacıbəyov.

Gələcəyin musiqi düşəsi 1885-ci il sentyabrın 18-də Şuşa şəhərinin Ağcabədi kəndində anadan olub. Onun atası Əbdülhüseyn bəy öz dövrünün ziyallılarından, söz sahiblərindən olub, uzun müddət Xurşidbanu Natəvanın mirzəsi kimi fəaliyyət göstərmiş. Anası Şirinbəyim isə Qarabağın məşhur Əliverdibəyovlar nəslindən olub. 5 uşaqlı ailənin oğlu olan Üzeyir ilk təhsilini Şuşadakı ikillik rus-tatar məktəbində alır. Elə bu ərəfədə də musiqi duyumu ilə fərqlənir. Onda ki bu həvəsi və istedadı gören də elə öz dayısı olur. Üzeyir, ilk məsələ, Azərbaycan musiqisinin bilicisi Ağalar bəy Əliverdibəyovun ən böyük kəşfidir desək, yanlışdır. O, dayısı ilə Azərbaycan musiqisinin zənginliyini rus-tatar məktəbində oxuyarkən öyrənir.

1899-1904-cü illərdə Qori şəhərində müəllimlər seminariyasında təhsil alan Üzeyir hər zaman zəngin dünyagörüşünə görə bu illərə borclu olduğunu deyib. Üzeyir bəy seminariya illərində qabaqcıl dünya mədəniyyəti ilə yaxından tanış olub, burada Avropa musiqi klassiklərinin əsərlərini mənimsəyib, skripka və baritonda çalmağı öyrənib, xalq mahnı nümunələrini

nota köçürüb. Qori Seminariyasında Üzeyir Hacıbəyov Müslüm Maqomayevlə tanış olub. O zamanlar heç biri düşünməzdi ki, gün gələcək, Üzeyir Azərbaycan opera musiqisinin banisi, Müslüm opera musiqisinin mahir ifaçısı olacaq. Seminariya illərindən başlayan bu dostluq əlaqələri sonralar həm də qohumluq münasibətlərinə çevrilib. Üzeyir Hacıbəyov və Müslüm Maqomayev Terequlovlar ailəsi ilə qohum olublar - Üzeyir Hacıbəyov Məleykə xanım, Müslüm Maqomayev isə Badıgülcamal xanım ilə evlənib.

Seminariyanı bitirən gənc Üzeyir Cəbrayıl qəzasının Hadrut kəndinə təyinat alır, məktəblərdə pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olur, rus dili, tarix və musiqi dərslərini tədris edir. Daha sonra Bakıdakı Səadət məktəbində dərs deməyə başlayır. Onun publisistik fəaliyyət başlaması da bu dövrə təsadüf edir, əvvəl "Həyat" qəzetində tər-cüməçi işləyir, yeni çıxan "İrşad" qəzetinin əməkdaşı olur. 1907-ci ildə Azərbaycan dilində "Arifmetika sualları" və "Rus-türk və türkcərusca siyasi, hüquq, iqtisadi və hərbi terminlər lüğəti"ni nəşr etdirir.

Azərbaycan musiqisinin atası

Onun Azərbaycan mədəniyyətinə bəxş etdiyi misilsiz xidmətlərindən birincisi 1908-ci ildə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin teatrında "Leyli və Məcnun" operasının ta-

maşaya qoyması olur. Bununla da gənc Üzeyir, təkəcə Azərbaycanda deyil, bütün müsəlman Şərqində opera sənətinin əsasını qoyur. O durmadan yazır, bəstələyir, musiqi sahəsində inqilab edirdi. "Rüstəm və Zöhrab" (1910), "Şah Abbas və Xurşud Banu" (1911), "Əsli və Kərəm" (1912), "Qarun və Leyla" (1915) operaları, həmçinin xalq nağılları və əfsanələri əsasında yazdığı əsərləridir.

1911-ci ildə 26 yaşlı gənc Üzeyir əsaslı musiqi təhsili almaq üçün Moskvaya yola düşür, flarnoniyada təhsil alır. İlyinskiyin xüsusi musiqi kursunda təhsil almağa başlasa da maddi ehtiyacları təhsilini davam etdirməyə imkan vermir, o kursunu yarımçıq qoyaraq Bakıya qayıdır. Qayıdandan sonra da yaradıcılıq fəaliyyətini davam etdirir, yazdığı operaları səhnəyə qoyur. Məleykə xanımın evliliyi də bu ərəfədə olur. Onların birgə həyatı 38 il davam edir. Maraqlı faktlardan biri də odur ki, ixtisasca rus dili və ədəbiyyatı müəlliməsi olan Məleykə xanım, həyat yoldaşının musiqiçi olmasına görə onu daha yaxşı duya, hiss edə bilmək üçün konservatoriyanın musiqi nəzəriyyəsi şöbəsində təhsil alır.

Tarixi mənbələrdə qeyd olunur ki, Üzeyir Hacıbəyovu həmin dövrdə xalq düşməni kimi güllələnməyə məruz qoymaq istəyiblər. 59 nəfərlə eyni siyahıda adı yazılan Üzeyiri təsadüf xilas edir, onun qayını təsadüfən siyahını görür və Nərimanova xəbər edir. Nərimanov Nərimanov siyahını tələb edir və əsassız güllələnmə qərarına etiraz

edərək siyahını cırıb atır. 1913-cü ildə Ü.Hacıbəyov Sankt-Peterburq Konservatoriyasında təhsilini davam etdirir. Bəstəkarın üç pərdədən ibarət ilk musiqili komediyası "Ər və arvad" komediyası olur. Bu əsər Azərbaycanda ilk musiqili komediya nümunəsi oldu. Bəstəkarın yaradıcılığında Peterburq dövrü mühüm rol oynayıb. Məhz bu illərdə "Arşın mal alan" musiqili komediyası yarandı.

Musiqili ömrün akkordları

1921-ci ildə Ü.Hacıbəyov Bakıda azərbaycanlı tələbələr üçün ilk musiqi məktəbinin - Azərbaycan Dövlət Türk Musiqi Texnikumunun əsasını qoydu. 1937-ci il aprelin 30-da Azərbaycan Opera və Balet Teatrında Ü.Hacıbəyovun "Koroğlu" operası ilk dəfə tamaşaya qoyuldu.

Həmin il Azərbaycan musiqi sənətində inqilab edən, yeniliklər yaranan misilsiz Ü.Hacıbəyov Azərbaycanın əməkdar incəsənət xadimi (1935), SSRİ xalq artisti (1938) fəxri adlarına layiq görülüb, Stalin mükafatı (1941), Lenin və Qırmızı Əmək Bayrağı ordenləri

laureatı olub. O, həm də professor (1940), Azərbaycan Elmlər Akademiyasının akademiki (1945), Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri (1938-1948), Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının rektoru (1928-1948) olub, Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası İncəsənət İnstitutunun direktoru (1945-1948) və Azərbaycan SSR və Azərbaycan Respublikasının himninin müəllifidir.

Ü. Hacıbəyov Azərbaycan musiqi mədəniyyəti tarixində yeni istiqamətin və milli bəstəkarlar məktəbinin əsasını qoyub. 63 illik həyatına saysız-hesabsız əsər, marş, musiqi nümunələri yerləşdirib. 300-dən çox xalq mahnısını musiqiyə çevirmiş unudulmaz şəxsiyyət çoxsaylı marşların, kantataların, fantaziya, mahnı və romansların, kamera və xor əsərlərinin müəllifidir. Bu gün ölkəmizin himninin əzəmətli musiqisi onun barmaqlarından süzülən notlarla ifa edilir. Üzeyir Hacıbəyov 1948-ci il noyabrın 22-də Bakı şəhərində vəfat edib. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Sərəncamına əsasən, hər il sentyabrın 18-i Üzeyir Musiqisi Günü kimi qeyd edilir.

Lalə Mehralı

“Qarabağ”ın oyununu bu hakim idarə edəcək

Kirayədə yaşayanlar daha tez qocalır - ingilislər belə düşünür...

Kirayədə yaşayanlar öz evində yaşayanlarla müqayisədə daha tez yaşlanırlar. Bu barədə Böyük Britaniyada fəaliyyət göstərən və so-

sial mövzular üzrə tədqiqatlar aparən "UK Household Longitudinal Study" Cəmiyyəti bildirib.

Cəmiyyətin apardığı tədqiqatın nəticəsinə görə, kirayədə yaşamaq işsizlikdən ikiqat daha stressli olub insanın tez qocalmasına səbəb olur.

BAŞSAĞLIĞI

Azərbaycan Dövlət Milli Gənc Tamaşaçılar Teatrının direktoru Naidə xanım İsmayilzadə və teatrın kollektivi, teatrın aktrisası İlqarə xanım Tosovaya atası

Darçın müəllimin

uzun sürən xəstəlikdən sonra vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin

Əməkdar incəsənət xadimi, yazıçı-rejissor Ağalar İdrisoğlu ailə üzvləri ilə birlikdə Möhübbət, Mətləb, Aydın Məhərrəmovlara əzizləri, tanınmış pedaqoq

Aşır Fərman oğlu Məhərrəmovun

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznü başsağlığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin

Xorvatiyada yerli "Dinamo" və "Qarabağ" komandaları arasında keçiriləcək UEFA Çempionlar Liqasının pley-off mərhələsinin ilk oyununun təyinatları bəlli olub. Qarşılaşma İsveçdən olan hakimler briqadasına tapşırılıb. FIFA referisi Qlenn Nyuberqə Mahbod Beiqi və Andreas Söderkvist kömək edəcək. Dördüncü hakim funksiyasını Adam Ladebak yerinə yetirəcək.

VAR-da almaniyalı Bastian Dankert, AVAR-da onun həmyerlisi Yohan Pfyfer əyləşəcək. Qeyd edək ki, avqustun 20-də "Maksimir" stadionunda reallaşacaq matç Bakı vaxtı ilə saat 23:00-da start götürəcək. Cavab oyunu avqustun 28-də gerçəkləşəcək.

Bakıda qadınlardan 30 min manat pul və qızıl oğurlanıb

Nərimanov rayonu ərazisində paytaxt sakini olan iki nəfər qadına məxsus 30 min manat nağd pul, 10 min manat dəyərində qızıl-zinət əşyaları və mobil telefonun oğurlanması barədə polisə müraciət daxil olub. SİA xəbər verir ki, bu barədə Dindən bildirilib.

Polis əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən tədbirlərlə cinayət əməllərini törətməkdə şübhəli bilinən Ş.Məmmədov və M.Quluzadə saxlanılıblar. Faktlarla bağlı Nərimanov RPI-də araşdırmalar davam etdirilib.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarımızı
dərc etməyə hazırıq!

Bu gün 36 dərəcə isti olacaq

Avqustun 20-də Azərbaycanı hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi, 36 dərəcə isti olacağı gözlənilir. Bu barədə SİA-ya Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən məlumat verilib. Bildirilib ki, bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Şimal-qərb küləyi gündüz şimal-şərq küləyi ilə əvəz olunacaq. Havanın temperaturu gecə 21-26° isti, gündüz 31-36° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 759 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 65-75 %, gündüz 40-50 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gündüz bəzi dağlıq ərazilərdə aralıq yağış yağacağı, şimşək çaxacağı, dolu düşəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər aralıq duman olacaq. Şərq küləyi küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 20-25° isti, gündüz 31-36° isti, dağlarda gecə 11-16° isti, gündüz 17-22° isti olacaq.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.

Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2700